

Előfizetési díj:

Egy évre . . . 10 K —
Fél évre . . . 5 K —
Negyed évre . . . 2 K 50 f
Egyes arány ár 20 fillér

ZALAMEGYE

Hirdetések:
= Megállapodás szerint.

Nyitott soronként 1 K.

Kéziratokat
nem küldünk vissza

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Meghívó.

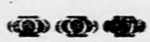
A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület, ugyis mint
Zalavármegye Központi Mezőgazdasági Bizottsága

folyó évi március hó 26-án délelőtt 9 órakor, illetve délelőtt 10 órakor

••• Zalaegerszegen saját házában •••

rendes közgyűlést

tart, melyre a t. tag urak ezennel tisztelettel meghívattak.

A március hó 26-án d. e. 9 órakor tartandó mezőgazdasági bizottsági ülés

TÁRGYSOROZATA:

1. Állatbiztosító községi szövetkezetek létesítése.
2. Tenyészapállatok vizsgálati módjának megváltoztatása.
3. Az 1909. évi állatdíjazások megállapítása.
4. Nemes fajbaromfiaknak a községekben való kiosztása.

A március hó 26-án d. e. 10 órakor tartandó gazdasági egyesületi rendes közgyűlés

TÁRGYSOROZATA:

1. Elnöki jelentés az 1908. évi működésről.
2. Számvizsgáló-bizottság jelentése.
3. Állásfoglalás a szerb és román kereskedelmi szerződések tárgyában.
4. Népies mintagazdaság létesítésére vonatkozó határozat.
5. Tenyészapállatok vizsgálati módjának megváltoztatása.
6. Az 1909. évi állatdíjazások megállapítása.
7. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság jégbiztosítási szerződésének meghosszabbítása.
8. Állatbiztosító községi szövetkezetek szervezése.
9. Szőlőoltási tanfolyamok létesítése Tárnok és Nova községekben.
10. Kiszáradék tanulmányi utjának szervezése Bábolna és Kisbérre.
11. Országos tenyészállatkiállításra díj adományozása.
12. Egyesületi titkár nyugdíjbiztosításának ügye.
13. Tagsági ügyek.
14. Egyesületi házfelügyelő lakásában eszközrendő pótlás feletti határozat.
15. Folyó ügyek, iratanyagok.

A közgyűlést megelőzőleg — a szükséghez képest — igazgatóválasztmányi gyűlés fog tartatni, melyre a t. igazgatóválasztmányi tag uraknak minél nagyobb számban való megjelenését kérjük.

Zalaegerszeg, 1909. évi március hó 2-án.

Sárközy Viktor
g. e. titkár, m. biz. előadó.

Hertelendy Ferenc
g. e. elnök, m. biz. elnök.

M á r c i u s.

Még alszik a természet; a napsugár hidegen süt alá a borongós menyboltról. Nincs még madárdal, nincs még lomb a fákon. De a tavasz sejtelve ébred már a lelkekben. A hideg szél forró érzelmeket vált ki a szivekből.

A hazafias lelkesedés feltör az ég felé. Mert a márciusi eszmék emlékezetét ünnepelek.

Ezelőtt hatvanegy esztendővel öntudatra ébredt a magyar nemzet. Megérezte magában azt az erőt, amelyet évszázadok elnyomó rendszere nem engedett érvényesülni. Feltámadt a nép alvó lelke s a szabadság szelleme kitört a sírboltból. Megtudta a nép, hogy szabadnak született. Egyenlő jogokkal bíró emberekből áll a szabad nemzet. A gondolat és meggyőződés szabadsága nem a földi hatalom ajándéka, hanem elkobozhatatlan emberi jog.

Csodás idők voltak azok és csodás emberek.

Akik nem éltünk akkor, amikor a szabadság még csak vágy és remény volt; akik már szabad országban szabad polgároknak születünk, talán nem is tudjuk felfogni azt a szenvedést, amelyet a leigázott öntudat okoz; nem vagyunk képesek annyira lelkesülni a márciusi eszmékért, mint azok, akiknek a szabadság volt egyetlen ideáljuk, életcéljuk, vágyuk és reményük. Nem tudjuk talán felfogni azt sem, hogy milyen a lelkesedésnek, a lelkek túlradásának az a mánora, amely mint a láng a száraz avaron, úgy terjedt, úgy csapott végig pillanatok alatt milliók szívére s felgyújtotta a népeket; nemzetté tette a szolgahadát; szabad országokká az uralkodók birtokait.

Magyarország szabadnak vallotta magát mindenkoron, de a valódi közszabadság

Tisztavérű
sárga

orpington tenyésztőjások

darabonként
40 fillérért
kaphatók

a Misefai gazdaságban. U. p. Nagykapornak (Zalamegye).

csak hatvanegy évvel ezelőtt született meg, amikor a nemzet örömujjongása között felszabadult békóiból a gondolat, darabokra törtek a kiváltságok láncai s a szabad Magyarország megkeresztelték a demokratikus eszme, a testvériség jegyében.

Egy ezredévet éltünk és sokat küzdöttünk fennmaradásunkért. A világbirodalmak örült hatalmi vágya, amely folyton kísért a történelmi idők belátható évezredek alatt, sokszor leakarta törölni a térképről Magyarország nevét. És ez a maroknyi nép, ez a kis faj, amely idegen nemzetek, százmilliónyi ellenfél közé ékelte magát, amely nem támaszkodhatott fajrokonokra, barátokra, szomszéd hatalmakra, először puzdrájával, íjával, buzogányával utat tört magának, azután megvédte magát, országát, fáját, nyelvét a világhódítók ellen; sőt mikor a török végig akart gázolni Európán s országutat keresett Magyarországon keresztül a nyugot-hoz, elébe mert állani és ha nem is tudta visszaszorítani, de feltartóztatta az áradatot, mert rajtuk merült ki az ereje s a magyar szenvedte el azt a jármot, amelyet Stambul a kulturnépeknek készített.

A hódító fegyver éle megtörött; Magyarország szenvedett; népe vérzett, de magyar maradt. A világalom őrző tobzódása, a népeket romboló hódítási vágy nem tudta elsöpörni a nemzetet.

Az újabb kor hódítói már nem gyilkos fegyverekkel, hanem lassan ölő méreggel támadtak ránk. Nem sokat törődtek a geográfiai fogalmakkal és nevekkal. Ők nemzeti létünket fenyegették. És annak a százados alattomos munkának, amelyet a fejlettebb nyugoti kultúra köpenyébe burkolva kitartóan és öntudatosan üztek a magyarság ellenségei s öntudatlanul a nem-

zet fiai is, nagyobb volt a sikere, mint a tatárjárásnak, török hódoltságának.

A tatárjárás után akik megmaradtak, magyarok valának; a török basák szolgái szomorúan énekelték dalaikat az elveszett hazáról és sem a tatár, sem a török nem tudta átalakítani a nemzet lelkét; nem hagyott rajta nyomot, csak a szenvedés emlékezetét.

De amikor lassan, észrevétlenül megromlottak, megmérgezték a nemzet lelkét; amikor eltespedt, megrothadt a közélet s a magyar hazának csak a neve volt már, a lelkét kilopták s csak a keserűség, vagy az eltompulás hamuja alatt maradt meg az ősök áldozati oltáráról lepattant szikra; amikor benuult, zsidbadás ült a nemzetben s rombadőltek a hazafiság oltárai: akkor voltunk legközelebb a végső pusztuláshoz.

A korhadás helyein csak lidérefény lebbent fel s gyorsan eltűnt újra. De ezek az apró lángocskák, amelyek porladó hősök szívéből törtek föl, gyújtogattak, míg végre vihar lett belőlük. Felébredt egy nép s megszülettek március 15-ikének nagy eszméi, amelyek nemzetté forrasztották Magyarországot lakóit; a főurat, a nemeset, a polgárt, a jobbágyot, urat és parasztot a legmagasztosabb emberi célok, a demokratikus eszmék szolgálatára hívták.

Olyan volt ez a nap, mintha a természet játékot üzne s a fagyos éjszakán nyugvóra térő ember napsugaras, virágillatos hajnalra ébredne.

Csodálatos ereje van ennek a kis nemzetnek, hogy annyi balsors után el nem pusztult, dacára annak, hogy nemcsak ellenségeivel, de önmagával is kellett küzdenie.

Ősi hibánk, ősi bűnünk a visszavonás. Pártoskodó nemzet vagyunk s a bizalmatlanság, vádaskodás sokszor ütött léket a közélet hajóján.

Hatvan év előtt.

Emlékezés a szabadságharcra.

Eltörölhetlen betűkkel van beleírva Európa hadviselésének történetébe a szabadságharc téli hadjárata, a mely 1849. januárjában kezdődött és Budavára bevétele végződött. Január hava arról nevezetes, hogy Görgei zseniális vezénylete alatt sikerült a dunántúli hadseregnek a felsőmagyarországgal egyesülni. Ez egyesülés persze nem ment könnyen. Számos ütközetben kellett legyűrni az osztrákokat, akik végre is kénytelenek voltak kitakarodni az országból, hogy aztán orosz segítséggel térjenek vissza. 1849. január havában a magyar hadsereg a következő hadtestekből állott:

I. hadtest, Mészáros Lázár, majd ennek leköszönése után Klapka György parancsnoksága alatt. Középmagyarországi, illetőleg tiszai seregnek nevezetett.

II. hadtest, vagyis a felső-tiszai sereg Perczel Mór, később Dembinszky parancsnoksága alatt.

III. hadtest illetőleg a bács-bánsági sereg. Kezdetben Kiss Sándor és Vetter, később Vécsy és Damjanich parancsnoksága alatt.

IV. hadtest, másként bács-bánsági tartalék sereg. Kezdetben Hadik ezredes, később Perczel Mór parancsnoksága alatt.

V. hadtest. Ez volt az aradi ostromló sereg Máriássy, majd Gaál Miklós vezetése alatt.

VI. hadtest, az erdélyi hadsereg Bem tábornok alatt.

VII. hadtest, a feldunai hadsereg; vezére Görgei Arthur.

VIII. hadtest, vagyis a komáromi várórség Majthényi ezredes, ennek letétele után Klapka vezetése alatt.

IX. hadtest a péterváradai várórség.

Ezekbe a hadtestekbe voltak beosztva a különböző lovas, tüzér, műszaki és egészségügyi csapatok, önkéntesek, szabad légiók és a többiek, összességükben pedig a magyar kombattansereget alkották, melynek legjelentékenyebb tényezője a VII. hadtest volt Görgei alatt, mely az osztrák határon legelőször került szembe a Windischgrätz csapataival. A csapatok szervezkedése nagyjában már megtörtént. A honvéd zászlóaljok kétszázon felül állottak és egyre vonultak a harctérre, hogy elesett bajtársaikat pótolják. A téli hadjárat ennek ellenére meglehetősen balszerencsével kezdődik. Mészáros Lázár hadteste 1849. jan. 4-én Kasán megütközött az osztrákokkal. A magyar sereg 12,000 emberből és 28 ágyuból, az osztrák Schlick vezénylete alatt 8000-ból és 15 ágyuból állott. Mégis a magyarok veresége akkora, hogy az osztrákok három halottjával és huszonkét sebesültjével ezekben háromszáz halottat

De az a nemzeti géniusz, az a hazaszeretet, amely nem engedi elfajulni a magyart, válságos pillanatokban egymás megértésére vezetett.

Válság lebeg most is a fejünk felett. A szláv gyűrű, amely fojtogatva veszi körül a magyart, ismét háborog. Csak a multunk fényes, biztató. A jelen aggodalommal van tele.

Legyünk tehát egyek a hazafias érzés magasztos kultuszában, mert jöhetnek újra nehéz napok, amikor minden magyar szívének együtt kell dobbannia s minden kezének össze kell fognia.

Két világalomra törő faj néz egymásra féltékeny szemekkel. És nekünk az egymásra zuduló fajok harcában szilárdan kell megállanunk, mint a Kárpátok gránit-sziklájának, ha azt nem akarjuk, hogy elsöpörjön bennünket egy világot rengető fergeteg.

Szabadságot, testvériséget, egyenlőséget hirdetnek március hagyományai. Nyissátok ki szíveiteket, mert örök erőforrás az az eszme, amit a szabadság ébredésének dicső napja valóra váltott s mi magyarok csak ennek szolgálatában lehetünk erős, egységes és hatalmas nemzet.

A közigazgatási bizottság ülése.

Zalavármegye közigazgatási bizottsága 9-ikén tartotta március havi ülését, gróf Batthyány Pál főispán elnöklete alatt.

Az alispán jelentette a bizottságnak, hogy február hónapban 6 tüzeset fordult elő, amelyeknél az okozott kár értéke 3906 K rugott. Ebből biztosítás folytán megtérült 2986 K, fedezetlenül maradt 1020 K. A tűz keletkezésének oka egy esetben gondatlanság, egy esetben gyújtogatás, 4 esetben pedig kideríthetetlen volt.

Orvosrendőri hullaszemle és boncolás 5 esetben teljesített; a halál oka egy esetben öngyilkosság, 3 esetben baleset, egy esetben pedig hirtelen halál volt.

A kivándorlás az elmúlt hónapokhoz viszo-

és ötszázhuszonhárom foglyot veszítettek. Egy másik csatában, a tarcaliban, melyet ugyancsak Schlick ellen vívott a magyar sereg, a Mészáros helyébe jövő Klapka fényes sikert arat. Az osztrákok betöréseinek hírére a kilenc hadtest az ország különböző pontjain készen várta az ellenség támadását. Így állott a hadra kelt sereg ügye, mikor a kormány január 1-én Pestről elmenekült és a jan. 2-án tartott haditanács Görgei feladatává tette a Vác irányában való elvonulást, majd Lipótvár felmentését. Ennek az utasításnak az volt a célja, hogy az ellenség figyelmét elterelje a Debrecenbe vezető úttól. Görgei azonban nem az utasítás szerint járt el, mert Ipolyságnál Górics, Verebényénél Simunics által támadtatott meg s ha tovább folytatja Lipótvár ostromát, harmadik oldalról is tűz közé került volna. Ennélfogva mást határozott. Mindenáron elakarta érni a feldunai és a tiszai sereg egyesítését, ennélfogva a bányavárosoknak vette útját, ezeket elfoglalja az ellenségtől és két részre osztott seregének egyesülését Besztercebányára tüzte ki. Aulich azonban, aki az egyik hadosztályt vezette, igazán válságos helyzetbe jutott. Nem birt az ellenséges zár alatt előre hatolni. Görgei olyan merész lépésre határozta el magát, aminőt Napóleon szokott a végveszély előtt elkövetni. Meghagyta Aulichnak, hogy a Szalkán keresztül vezető hegyi ösvényen és egy bedőlt alaguton, melyet Rákó-

nyitva emelkedőben van, ami az Amerikában ismét konszolidálódott munkáviszonyoknak tulajdonítható. Amerikába szóló utlevél februárban 141 darab adatott ki.

Közegészségügy. Február hónapban az időjárás az átlagosnál jóval zordabb, borult, gyakran viharos volt; az utolsó harmadban gyakori havazással.

A felnőttek közegészségi állapota kedvező volt. Légzőszervi, reumatikus, továbbá a megbúlésses influenza betegségek uralkodtak.

A gyermekek egészségi állapota az előző havhoz viszonyítva jobb volt. Fertőző betegségek közül a kanyaró, vörheny és különféle torokbetegségek észleltek, elég könnyű lefolyással. Kanyarójárvány miatt az iskolát Battykón, Böröndön és Csében, vörhenyjárvány miatt pedig Nagykapornakon kellett bezárni.

Fertőző bántalmak közül előfordult: a ronszó toroklob 57, hasi hagymáz 12, kanyaró 174, vörheny 174, gyermekágyiláz 2, hökburut 33, fültömrigyilob 24 esetben.

Külső hullaszemle 8 esetben fordult elő; súlyos testi sértés 10 jelentetett.

Öngyilkosságot 2 egyén követett el és pedig Protter Imre 22 éves zalaerdői katonaszökevény kutba ugrott; D. Horváth Győző zalaegerszegi kereskedő pedig agyonlőtte magát.

Véletlen szerencsétlenség következtében öten haltak meg. Zenkó László 58 éves tapolczi lakos megfagyva találtatott; Tóth József 28 éves vállusi lakos szintén megfagyott; Boda Imre nagybékónaki 4 éves gyermek játék közben a vízbe esett; ifj. Büki István 29 éves igriczei kocsis a kocsirol való leesés közben szenvedett agyrázkódás folytán halt meg; Szobotin Károly 40 éves novai kocsis a fejdült szekér nyomta agyon.

Szerencsétlen szülés három fordult elő. Az anyák életben maradtak.

Elmekórnak két esete képezte hivatalos beavatkozás tárgyát.

Hét évnél fiatalabb gyermekek gyógykezelése 38 esetben mulasztatott el.

A vármegye tiszti főorvosa megvizsgálta a nagykanizsai közkórházat, amelyben a rendelkezésre álló férőhelyekhez s a nagy betegforgalomhoz mérten rendes és gondos gyógykezelést tapasztalt. Megvizsgálta ugyanott a gyermektelep működését s az orvosi felügyeletet megfelelőnek találta.

Népoktatás. Február hóban állami kezelésbe vette a minister a csáktornyai két kisdudovodát, megállapította az ezen államosítással kapcsolatos építkezéseket, nemkülönben Csáktornya egyik külső községében felállítandó állami kisdudovoda szervezésének összes körülményeit.

Minister ur az 1907. évi XXVII. tc. alapczi egérujának szoktak nevezni, vezesse át a sereget.

A vállalkozás vakmerő volt és nagyon kockázatos, de teljesen sikerült. A sereg szépen kiköltött az ellenség kezei közül és Besztercebányán megtörtént az egyesülés. Mivel Görgei mindenáron a tiszai sereggel való egyesülésre törekedett, Liptó, Szepes, Sáros és Abauj megyéken keresztül veszi útját. Az egyesülés helyül Lőcse volt kitűzve. Guyont Iglónál meglepte ugyan az ellenség, de sikerült visszahúzódnia. A hadi történelemben szinte páratlanul álló visszavonulás között február 4-én és 5-én a hadtest összes csapatai szerencsésen Lőcsére értek. Az utközi epizódok, fáradság és küzdelmek könnyre való külön kötetet tennének ki, ha részletesen el akarják mondani. Egyik nevezetes momentum volt ezen bravuros hadiutnak Windischgrätz amaz ajánlata, melylyel Renkey kapitány útján Rózsahegyén kínálta meg Görgeit, hogy t. i. játsza át az ő kezére a sereget, ezzel szemben ő teljes amnesztiát és gondtalan megélhetést biztosít számára. Felelet helyett elküldötte Görgei a váci kiáltvány egyik példányát s azzal folytatta tovább az útját. A lőcsei egyesülést egy kis tüntetésre is felhasználta Görgey. A tisztikar számára fényes bált adott Lőcsén, hogy azzal is felvilágosozza a polgárságot, nehogy azt higgyék, mintha menekülő, vagy reménye vesztett csapat

ján 1907 és 1908. évekre visszamenőleg nyerhető államsegélyek végső határidejéül március hó 15-ét tűzvé ki, a vármegye összes községi és felekezeti iskoláinak iskolaszékei megfelelő eljárásra felhívtak.

A sümegi állami kisdudovodák építésének ügye minister urhoz felterjesztetett.

Zajk község képviselőtestületének egy felállítandó állami elemi iskolához adandó járulmányaira vonatkozó határozatát a vármegyei törvényhatósági bizottság jóváhagyván, az építkezésre és egyéb szervezésre vonatkozó intézkedések folyamatba tétettek.

Ezen időszakban meglátogatta kir. tanfelügyelő a csáktornyai állami polgári fiu és állami polgári leányiskolát.

Minister ur meghagyására értekezett a csáktornyai állami tanítóképző intézet tanári karával a szociális tudományok köréből Budapesten szervezendő tanfolyam ügyében.

A csáktornyai járás főszolgabírájával együtt tárgyalást tartott az összes érdekeltekkel a muraszentmártoni r. kath. iskola túltömöttségének megszüntetése céljából Lapány községben felállítandó új községi iskola nyitása, a bottornyai túltömött r. kath. iskolánál harmadik tanítói állás szervezése, Édeskut és Nyiresfalva kedvezőlen földrajzi viszonyaikkal fogva eddig iskolátlan községek iskolázásának rendezése, illetve ezen községek egyikében új iskola nyitása, végül pedig a túltömött murasiklósi r. k. iskolánál új állás szervezése ügyében.

A minister megállapította a Szentpéterföldön megnyitandó állami elemi iskola járulmányainak összes feltételeit.

A szombathelyi egyházmegyei főhatósághoz intézett megkeresés alapján a milleji plébánia területén nem iskolázó tankötelesek beiskolázása, illetve a meglévő iskolák túltömöttségének orvoslása céljából Pálfiúszegen, Csonkahegyháton és Pálisszegen új iskolák nyitattak.

Királyi segédtanfelügyelők meglátogatták a melinci, gánicsai állami elemi iskolákat, az izsakői, deklezsinai, lipp hűei, belatinci, lippai, gumilicai, turniscai, nagypalincsi, komárvárosi, kiskomáromi, balatonmagyaródi, galamboki ev. ref. iskolákat és a gánicsai állandó állami gyermekmenedékházat. Végül pedig tárgyaltak a járási főszolgabíróval együtt a szelencei r. k. iskola érdekeltségével az ottani tanítói állások szaporítása, nemkülönben Rátháton és VIII. Hegykerületben új iskolák nyitása ügyében.

Közgazdaság. Az egész február hó folyamán teljes erejével uralkodott a tél. Állandó nagymérvű száraz fagyok váltakoztak esékely enyhülésekkel. Csapadékban február is szegény volt úgy, hogy a vetések hótakaró nélkül állottak ki az erős fagyokat.

volna az, mely a nemzet ügyét védelmezi.

Lőcséről egyenesen Kassa felé indította hadtestét Görgei, még pedig oly formán, hogy a két ut közül az egyiket, a hernádit tüntetésre használta, a másikat, vagyis az eperjesit, melyen ellenséggel kellett találkozni, az előnyomulás folytatására. Még mindig válságos helyzetben volt. Előtte is ellenség, a háta mögött is, kénytelen volt tehát az eperjesi utat használni, ahol szintén számítani kellett ellenségre. Az Eperjesre vezető ut egyik legmagasabb pontján fekszik Branyiszkó, melyet az osztrákok is megtámadhatatlannak tartottak. Görgei Guyon hadosztályát rendelte Branyiszkó bevételére. Igazi katonai-virtussal indult meg az útközet. Egy nappal előbb még Lőcsén táncoltak a hadtest tisztjei és azon módon felbokrétázva és szalagokkal feldiszitve, miket szeretők kezek tüntek vállakra, most a halál táncára indultak, hogy ott is győzelmet kíséreljenek. Guyon 4000 emberrel és tizenegy ágyuval indult el Branyiszkó megvételére. Nem sokat bizhatott a sikerben, mert a hadosztálya nagy részét től legénység alkotta s ezek közül is a 33 és 14 zászlóalj, mint a leggyávábbak csoportja általánosan gunynak voltak kitéve, Guyon azonban érthető szavakkal adta tudtul szándékát:

— Dupla lénungot kap, aki előre tör, kartácsot, aki futni merészel.

Meg kellett érteni a parancsot, annyira vilá-

A vetések állása, melyet ma még tökéletesen elbírálni nem lehet, az előbbi hónappal szemben nem javult, sőt egy részben fagykarok által okozott rosszabbodástól tartanak a gazdák.

A mezőgazdasági külső munkálatok e hó folyamán csak nagyon kis térre szorítottak. A trágyahordáson kívül fogatos külső mezőgazdasági munkálatok egyáltalán nem végeztek.

A gazdaközönség e hó folyamán a tavaszi vetési munkálatokra készült elő, melyhez, az időjárás kedvezőtlenége folytán, még hozzáfogni nem lehetett.

Az állatállomány takarmányozása az eddigi keretekben a szükségnek megfelelőleg folytattott. Takarmányban, habár ép teljes hiányról nem szólhatunk, a szükség eddig is elég nagy, melyet a késői kivitavaszkodás valószínűleg még növelni fog. Szalmában már sok helyen hiányról lehet szó. Habár nem fogytak el a készletek még teljesen, azonban elegendő készlet nem áll rendelkezésre.

Az állategészségügyi viszonyok február hó folyamán kielégítőek voltak. Egyedül a sertésorbán és sertésvész azon betegségek, melyek az előző évvel szemben kiterjedtebb mértékben uralkodnak.

A gabonákrak tekintetében február hónap állandó emelkedést tüntet fel. A buza ára a megyei piacokon 25—26 korona között váltakozik. Sajnos, hogy ezen kedvezőbb áralakulást csak a gazdaközönség egy kis hányada élvezheti, miután az eladható készletek már legnagyobb részben forgalomban vannak.

A takarmányárak, különösen kisebb tételekben, meglehetősen magasak, úgy hogy az átlagos széna ár 10 korona körül mozog. Az erőtakarmányok árai, vonatkozásban a gabonárákkal, szintén emelkedtek, sőt bizonyos részben be sem szerezhetők.

Az állatárak lényegesebb javulást e hóban sem mutatnak. A hizott állatok ára pedig határozottan gyengének minősíthető, amennyiben az nem áll arányban a magasabb takarmány árakkal.

E hó folyamán az apaállatvizsgálatok a megye nagy részében megtartottak. Az anyag általánosságban fejlődést mutat, azonban egyes helyeken még mindig találni nem megfelelő apaállatokat, melyeket a bizottságok vissza is utasítanak. Sajnos ezen utóbbi körülménynek okozója az, hogy a köztenyésztés csak megfelelő tenyészapaállat útján fejleszhető, s hogy egy olosón nem megfelelő tenyészetből vásárolt apaállat többszörösen nagyobb kárt okoz, mint amennyibe egy jobb apaállat került volna.

Állategészségügy. A haszonállatok egészségi viszonyai kedvezők voltak, amennyiben mindössze 18 községben állapítottak meg ragadó

gos volt s dicséretére legyen mondva a derék hadosztálynak, olyan jól megértette, hogy a lehetetlennek látszó feladatot a legszebb sikerrel oldotta meg. A harc kezdete és lefolyása egyike a legérdekesebb manőverezésnek, melyben az ügyességnek, ravaszságnak és a katonai leleményességnek mind nagy szerepe jutott. Volt akkor a Guyon táborában egy Coronidesz nevű guerilla-főnök, aki azzal a kéréssel járult Guyon elé, hogy adna neki egy zászlóalj, mert ő kezeskedik róla, hogy azzal az ellenséget megkerüli s a győzelmet ezzel megkönnyíti a magyaroknak. Kellő igazolás után Guyon rendelkezésére boosájtotta Coronidesznek a kért zászlóalj, csupán az volt feltételül kikötve, hogy röppentyűlövésrel jelezze, mikor feladatát teljesítette. Ez a Coronidesz nevű guerilla-főnök ugyanis nagyon jól ismerte a környék legrejtettebb zege-zugát is, mivei korábban, mint mérnök ő mérte fel a branyiszkói hegyeket. Coronidesz egy utászzászlóaljjal, egy század tiroli, egy század Ujházi-féle vadásszal, két ágyuval és vagy tiz huszár trombitással megindult tehát a furosa kalandra. Guyon ezalatt az ellenséggel szemközt és az oldalakban felállította seregét és várta a Coronidesz jeladását. Rövid idő múlva ez is megtörtént. Coronidesz két üres hordóba belelövetett az ágyukkal, melyek iszonyu morajt okoztak. A tiz huszár erre belefújt trombitájába és folytonosan a riadót fujta. A legénység pedig teljes torok-

betegségek, viszont megszűntek 21 községben, úgy hogy a hó végén 30 volt az összes fertőzött községek száma, azaz 5-tel kevesebb, mint a megelőző hónapban. Ezen hivatalból jelentendő betegségek előfordulásáról, elterjedéséről és az e tekintetben a hó folyamán történt változásokról a következők adnak felvilágosítást:

lépfenével a hó elején fertőzve volt a község, a hó folyamán megállapított 4 községben, megszűnt 5-ben, fertőzve maradt 3 község; veszettséggel fertőzve volt 1 község, a hol a betegség megszűnével, nem maradt fertőzve egy község sem;

ivarszervi hólyagos kiütéssel fertőzve volt 1 község, megállapított és megszűnt 1—1 községben, fertőzve maradt 1 község;

rühkórral fertőzve volt 1 község, megállapított 2 községben, fertőzve maradt 3 község; sertésorbáncal fertőzve volt 12 község, megállapított 5 községben, megszűnt 6-ban, fertőzve maradt 13 község.

Azon betegségek közül, a melyek nem képezik katósági beavatkozás tárgyát, előfordult szarvasmarhákban a sercegő üszök, továbbá a fertőző hüvelyhurut, lovakon pedig az influenza és a mirigykór, mely utóbb nevezett két betegség azonban meg lehetős enyhe alakban jelentkezett.

Védőoltások 6 gazdaságban eszközöltettek, részben lépfene, részben sercegő üszök ellen.

Az állatvásárok forgalma általában gyenge, egyesek közepes volt; egészben hasonló volt a marharakodó állomások forgalma is. Az I foku hatóságokhoz beosztott állatorvosok február hónapban a rendes szolgálatokon kívül a köztenyésztésre engedélyezendő apaállatok vizsgálatával is el voltak foglalva, a hónap vége felé pedig 2 járásban már a tavaszi állategészségügyi vizsgálatokat is megkezdték.

A laikus husvizsgálók kiképzésére Nagykánizsán szervezett első tanfolyam február 23-án megnyitott és azon ezuttal 10 husvizsgáló-jelölt vesz részt.

Aktualitások.

(Háboru.) Nem lesz háboru. Egészen bizonyos, hogy nem lesz. A szerb kormány ugyan még kertel, de a nagyhatalmakkal közölt jegyzékének minden sorából kiri, hogy azt a muszka diktálta, tehát nem tükrözi híven vissza a szerb álláspontot. De elvégre ez már mindegy. Szerbia kijelentette, hogy a monarkiatól nem kíván sem területi, sem politikai, sem gazdasági kártalanítást. Eközben folytatja ugyan a katonai készülődéseket, de azért háboru mégsem lesz.

ből ordította:

— Előre! Irány az ellenség!

Pokoli zürzavart keltett az ellenséges táborban a Coronideszék rettenetes lárma. Zavarba hozta őket az ágyuk borzasztó bömbölése, de még jobban a huszárok állandó roham-fuvása. Nem tudták elképzelni, mi lehet. Ugy vélték, hogy egész hadsereg támadt ellenük, mely elől is, hátul is tűzbe kergeti őket. Mert az adott jelre Guyon csapatai is előre törtek s hogy a lelkesülés el ne hagyja a sereget, a tábori pap Erdőssy Imre buzdította őket. Kezében a magasra tartott fészülettel bátorította a katonákat tót nyelven:

— Előre fiam! Nem hagy el bennünket az Isten. Mienk lesz a győzelem.

A Mikovényi-féle zászlóaljnál mutatkozott csak a bomlás, de az ismert Görgei-féle recipével gyorsan segített a bajon. Kartácsal középük lövetett. Tíz közlegény és egy tiszt halva maradt a harcmezőn. A tótoknak most mégis eszükbe jutott, hogy mégis jobb lesz a dupla lénung, mint a kartács, nem is gyáváskodtak többé. A branyiszkió hegy csucsáig egy rendkívül hosszú serpentin ut vezetett, mely épen 22 kanyarulatot tett a hegy csucsáig. Hozzá kell még venni, hogy a hegy hóval és jéggel befagyva, sikamlós lejtőkkel a támadóknak majdnem lehetetlenné tette a rohamszerű előnyomulást, a védőknek ellenben a legkedvezőbb helyzetet biztosította.

Nem akarja azt sem a magyar, sem az osztrák, sem a szerb; még kevésbé az orosz. Örül mindegyik, hogy él, nem hogy még egymásra rohanjon. A háborus híreknek egészen más forrása van. Egyrészt a dinasztia érdeke, másrészt a börzék kíváncsiak a háborus híreket.

A cár birodalma forrong. Rettenetes sok erő gyülemlt fel a hatalmas birodalomban s ezek az erők most befelé explodálnak. Lázadás, merényletek, anarchizmus: mind oly ellenség, a melyhez képest tizannyi külső ellenfél is kismiska. És miután az orosz cár félti a fejét — egy van csak szegénynek — hát levezető esatorna kellene neki, mert tudvalevőleg a harci készülődés egy kissé lelohasztja a nemzetek túlrelmetlenségét.

A szerb nagyon basonló céllal ugratja a paprikajanesi táborokokat. Végére is nem utolsó élvezet fej nélkül kiröpülni a konak ablakán és miután Sándor király pipogyaságának esett áldozatul, meg kell mutatni, hogy a Karagyorgyevics dinasztia nem olyan puha, mint az Obrenovicsok. Sőt! Ime Györgye trónörökös mennyire veri a mellét és kiabál, szóval nagyfokú bátorságban leledzik.

Mindez azonban mellékes lenne, ha nem tett volna a bécsi udvarnak is a szerb gabalyodás. De mikor ez annyira alkalmas a magyar követelések leszerelésére, holmi katonai követelések hangoztatásának elhallgattatására, sőt hasznos az még a bankszabadság meghosszabbításának szempontjából is. Hiszen, amint az osztrákok mondják, még a legszelebb elemeknek is be kell látniok, hogy az idő épen nem alkalmas a bankügy megbolygatására. No persze, épen most, amikor annyi finom pénz kell katonára, hadi szerekre, most fogunk mindenféle veszedelmes kísérletezésekbe bocsátkozni! Hiszen ez egyszerűen nazaarulás! Nem, a lovagias magyar nemzet ilyen nem követelhet.

A börzéknek meg azért van szükségük a háborus hírekre, mert ezek nagyon alkalmasak arra, hogy egyik spekuláns a másik börtöt lenyuzhassa és a nagy halak elnyelhessék a kis halakat. Mert az már a világ rendes folyása, hogy a milliárdok nyernek a háboruval, nyernek a békével, a kis embernek azonban csak a béke jó.

Annyi hazugság röpköd így háborus világban, hogy az igazságot kiválogatni az ördög sem tudja. A nagyobb huncutok becsapják a kisebbeket s valamennyien ráesnek a háborus hírekkel agyon rémitgetett országra. A börzék körül kel szárnra a háborus hangulat s a közönség nisz a börzének, mert a pénz érzékeny s a tőke előrelátó.

Pedig manapság már az egész háboru ügy svindli. Még akkor is svindli, ha igazán vér fog folyni, mert a nyomorult osztrák szellem

totta. A császárnak a legnagyobb mértékben ki is használták e tekervényes ut nyújtotta előnyöket. Minden kanyarulatnál védőcsapatok állottak s ha gondoltak is kemény küzdelemre, arra épen nem számítottak, hogy ideálisan kedvező pozíciójukat elveszthetik. Pedig elvesztették, mert a honvédek rohama, különösen az első három kanyarulatnál oly erős volt, hogy a menekülő csapatok a többieket is megzavarták. Innen kezdve a sikamlós ut miatt nehezebben ment ugyan az üldözés, hanem ott voltak segítségül az ágyuk, ezek is hajtották az osztrákokat. A harc további része köztudomású. A honvédek kiverték az osztrákokat, elfogták ágyúikat és egy osomó katonájukat s most már akadály nélkül vonulhattak Eperjesre. Február 10-én megtörtént aztán ennek a kalandos manőverezésnek a tulajdonképpeni célja: a feldunai hadtest Kassára érve, egyesülhetett a tiszai hadtesttel. A Görgei által véghezvitt hátrálás nemcsak Kossuthot és a kormányt lepte meg, mely nem tudta jó ideig, hogy merre tűnt el, hanem rendkívül meglepte az osztrákokat is. Olyan zseniálisan siklott ki veszélyes helyzetéből, hogy ezzel a téli hadjáratával a hadi történet egyik legkiválóbb fegyvertényét hajtotta végre, melyet katonai iskolákban ma is tanítanak.

inkább vért áldoz, csak hogy nagyhatalmi hóbortja csorbát ne szenvedjen.

Ez egyszer azonban — úgy látszik — nem sikerül a beugratás. Hiába a sok fejedelemlátogatás, vendéglátás; a komázó uralkodók trószta nem lehet erősebb a népek akaratánál.

Veszedelmes kísérlet lenne egy lelkesedés nélküli hadsereggel tűzbe menni. Az pedig kétségtelen, hogy egy Balkánháboru nem keltene valami tomboló lelkesedést. A bosnyák okkupáció is eléggé kifosztott bennünket ahhoz, hogy ne kérjünk további Balkán kalandokból.

* * *

(Mihálovich Géza.) Szomorú szenzációk voltak a múlt hét végén. A fővárosi lapok hírel hozták, hogy a hadbíróság négy és fél hónapi fogházra s lefokozásra ítélte Mihálovich Géza honvédszázadosot.

Mindnyájan ismertük, mindnyájan szerettük az eszes, képzett, daliás katonát, akinek nagy jövődöt jósolt mindeaki s ime most mint közhuszár fogva van a rideg katonai börtönben.

Hogy mi volt a büne az elítelt huszártisztnak, ezt a hivatalos tudósításokból megtudjuk ugyan, de civil ésszel megérteni nem vagyunk képesek.

Azt mondják, hogy megsértette a királyi ház egy tagját, József főherceget és függelemsértést követett el. A sértés abban állott, hogy amikor röviden kiadták az utját a főhercegi udvarból, mélységesen elkeseredett s azt merete mondani, hogy leleplezi azokat, akik ellene intrikáltak. A fegyelmi vétség pedig az volt, hogy nem utazott azonnal ezredéhez, hanem Bécsbe ment, ahol mint bolondot el is fogták.

Ezt mondja a hivatalos tudósítás. Tehát ezért kellett elvenni egy tiszt rangját és kenyérét. Ezért ül most börtönben, ahonnan talán mint testben, lélekben összetört ember kerül ki az élet forgatagába, hogy önmagával meghasonlott lélekkel új pályát törjön magának.

Azok a bírák, akik ítéltek bajtársuk felett, lelkismeretük és esküjük szerint ítéltek — egy elavult, kegyetlen katonai törvény alapján, amelyet alkalmazniok kell. Talán vérző szívvel mondták ki a szigorú ítéletet, mert nekik is éreznioök kellett, hogy azért, amit Mihálovich Géza elkövetett, a mai kor felvilágosodott és és humánus felfogása szerint nem járhat rangvesztés és börtön.

Azt, hogy a királyi ház tagjainak bántalmazása és megsértése bűn, megérta a civil agy is. Hogy a katonaságnál a fegyelem fontos, tudja mindenki. Csak a sértés és a fegyelem fogalmának meghatározásában nem vagyunk egyek. Az önérzet kifakadása, amely — a hivatalos értesítés szerint is — egyetlen sértő kifejezést sem tartalmazott, nem lehet sértés, nem lehet engedetlenség. Az lehet heveskedés, lehet fegyelmi vétség, de nem büntetőjogi megtorlást igényelő esekemény. Legalább a civilek törvénye szerint nem az. De úgy látszik, a modern jogi felfogás nem tud utat törni magának a középkori sötétségből ráuk maradt rendelkezésekbe, pártensekbe, amelyek alapján elveszik még ma is az emberektől a tisztességet és a kenyeret.

Odaállítanak hat, nyole katonát, bajtársat, akik egy ódon törvénykönyvre esküsznek és kénytelenek itélni esküjük szerint, a szívük ellenére.

Nem a hadbíróság a hibás; nem az eljárásban van a hiba, hanem abban a kegyetlen felfogásban, abban a makacs ragaszkodásban, amely a középkori szellemben akarja ma is fenntartani a hadsereg fegyelmét.

Enek eskü áldozatul ma Mihálovich Géza, holnap egy második, holnapután a harmadik; a bajtársak pedig szomorúan néznek a távozó után, mert érzik, hogy nem bünt ért a megtorlás, hanem talán csak egy botlást, talán csak gyarlóságot, vagy egy fellobbanást, amelyet a katonai fegyelem sem tudott visszazsorítani a lélekbe. Hiszen csak emberek vagyunk s az attilla alatt is szenvedélyek, önértzet, vágyak, remények élnek, férfi szívek dobognak és egyformák a természet törvényei, ha bármennyire eltérő kódexeket gyártanak is a törvényosináló urak és hatalmasok.

Teljes részvétellel fordulunk a szerencsétlen fogoly felé s él a hitünk, hogy lesz még boldog napja is, amikor elégtételt fog adni neki a polgári társadalom.

Nagy szenvedések edzik meg a lelket s acélozzák meg a férfiu szívét.

A vallás a primitív és modern ember lelki világában.

A Z. I. és M. K. szabad liceumi előadásán felolvasta
Dr. Kneppó Sándor.

(3.) A tudomány azt mondja, hogy isten lényegéről nem vagyunk képesek megtudni semmit; csak a tünetenyeket látjuk az ok és okozat összefüggésében. Ezen szemlélés azonban fel-emelő. A nyilvánulásokban látjuk a felső rendet, melyből a nagy rendező Erő mint mély-séges sejtelen fakad ki, melynek nagyszerű misticizmusa csak a gondolkodó elme képes képzeletével behatolni és felfogva a természeti törvények kollektív összeségét, bámulni. Ki a nélkül, hogy ember módjára öntudattal bírna és az ember és népek sorsába esetenként beleavatkoznék, a természeti törvények állandósága által határozza meg minden egyes esetre nézve az igazságot. Lábnak minden lépése a nagy Ismeretlent tapodja, lépteink zajában ő szól hozzánk, szemünk minden tekintete, fürkésző tudásvágyunk minden ereje az Ismeretlent ostromolja, s mégis a tünetenyek végtelen láncolatának törvényszerűségi fokain sem juthatunk el az abszolút ismeretéhez.

Igy gondolkodik a gondolkodó ember s arra a kérdésre, hogy a nagy természet-rendezővel szemben van-e kötelezettsége, kitérően felel, vallásos hite tehát nem fedezi a vallás minden lelkiismereti kötelemét. A vallással való közössége annak tárgyára szorítkozik csupán, a vallások ellentétes dogmáit, szertartásait, a feleketek közötti különbségek előtti megbódolást jelentéktelennek tartván. A civilizáció haladásával a vallásos érzület csökken, mert szűnőben vannak azok az okok, melyek a vallásos hitet szükségletté teszik. Láttuk, hogy a kezdetleges ember szerint a külvilág összes jelenségeit a jó és rossz szellemek idézik elő. Ezek igazgatták a világot, ezektől függött az ember sorsa, azért életföltétel volt segítségüket áldozatokkal, vallásos áhitattal megnyerni. Minden jelenség isteni akarát kifolyása volt. Hogy a jelenségek úgy függnek össze, mint ok és okozat, mint előzmény és következmény, nem sejtette, sőt mivel az események alakulása az istenek titkát képezte, nehogy őket tudásvágyával megsértse, tartózkodott a valódi okok kutatásának gondolatától is.

Ezzel szemben a civilizált ember ismeri a legtöbb jelenségnek közvetlen okát, az okok kapcsolatot tudatában pedig nem ismeri el a természet fölöttit, a jelenségeket nem vezeti vissza közvetlenül isteni akaratra. A vallásalapítók sem bírnak szerinte isteni eredettel. A jelenségek alakulására szertartásokkal, áldozatokkal befolyást gyakorolni nem lehet, a civilizált embert tehát nem hatja át az a kötelezettség, hogy okvetlenül vallásosnak kell lennie. A vallásos hit nála nem életszükséglet, mert a természeti törvények ellenére bekövetkező jelenségekben, a véletlenben nem hisz. Miután a véletlenben nem hisz, cselekedetei sikere céljából nem folyamodik természetfölötti támogatás iránt.

Azonban bármily súlyosnak látszik is a természetfilozófiának végső konklúziója, a modern embernek is van hite. A vallásos emberrel meg-egyezően hisz az örök valóságban és egy feltétlen mindenható energia létezésében, csak hogy ennek a hitnek a következményei másképp nyilvánulnak a vallásos embernél és másképpen a természettudományok terén működő kritikai gondolkodónál. A vallásos ember antropomorf tulajdonságokkal ruházza fel a Végokot, külön kötelemeket statuál vele szemben és szigorúan felelősséget egyházi szervezetben gyakorolja hitét és hámulatát ezen feltétlen lényvel szemben, míg ellenben a természetfilozófia híve megelégszik annak beismerésével, hogy a Végok megismerhetetlen valóság. Az előbbi felfogás aktív vallási viselkedést követel, a mint azt az egyes

vallásrendszerekben mindenütt látjuk, az utóbbi azonban passivitással is beéri, a nélkül azonban, hogy a vallási nézeteket és érzelmeket kizárna. A tudomány ugyanis jól tudja, hogy mindig volt és mindig lesz egy terület, amely megismerhetetlen, ezzel pedig a vallás fog törődni, mert ez a vallás birodalmába van utalva.

A tudomány folytonos fejlődésével, felfedezéseivel ugyan megváltoztatja a vallás területét, mert egyes misztériumokat megfejt, vagyis a tudomány területéhez esatoi, de e mellett folyton újabb titokzatosságnak enged teret, mert minden fölfedezése mellett sejteti, sőt kézzelfoghatóan élénk tárja a bevalottan megfejthetlent; vagyis ha el is vesz a vallás területéből valamit, új misztériumokat is ad hozzá, erőforrásokkal gazdagítja. Bármily hibásak és tökéletlenek voltak is a kezdetleges vallások, és bármily fogyatékosak is az ezektől leszármazó vallások, az igazság az, hogy egy eszményi vallásnak, mely a tudománytal is összhangban van, mindig léteznie kell. A képzelet a tudomány fegyvereivel ellátva az ismeretes tények seregén keresztül mindig száguldani fog a nagy ismeretlen felé, s bár ezt el nem éri soha, a nagy törvényszerűség műhelyébe behatolva bámulattal adózik a Világfenntartónak.

Egy igazságnak mindig előtérbe kell tolnia és világosabbá kell válnia, — annak az igazságnak, hogy van egy mindenütt nyilvánvaló, akit ember sem meg nem találta sem fel nem foghat. Azon misztériumok középette, melyek annál titokzatosabbak lesznek, minél többet gondolkozunk felettük, meg fog maradni egy abszolút bizonyosság, hogy mindig egy Végtelen és Örök Energiának vagyunk jelenlétében és hatalmában, melyből minden dolog kiindul.

A vallásos érzelem az ember boldogsága szempontjából a mindennapi életben a kritikátlan elmét más felfogásra irányítja, mint a tudományosan gondolkodót s más-más eredményre vezet.

Mert míg a nem vallásos ember, vagyis a kritikai gondolkodó az el nem érhető dolgokban nem hisz, nem bizik és a sorscsapások súlya alatt szenved a vallás vigasztalása nélkül, s vergődik a remény és bizodalom vallási támasza nélkül, addig a vallásos ember, ha már mindent is elveszített, a remény és bizalom kuforrásából új erőt merít. Be kell vallani tehát, hogy boldogok azok, akik hinni tudnak. — Ha szentnek tartott helyen vallásos áhitatba merülve látunk egy embert, ki talán elveszített mindent, és szemében látjuk a fájdalom gyöngyöző könnyeit, a jelenet mélyen megindít bennünket, megérintja idegrendszerünket. Látjuk, hogy mily göresösen szorítja kebléhez még megmaradt egyetlen kincsét, vallásos bizodalmanak szent szimbolumát, az imakönyvet: — még remél. Mert van még egy nagy kincse: a hite.

(Vége.)

Zalavármegyei Gazdasági Egyesület közleményei.

Gümőkóros tehenek irtása.

A földmívelési miniszter a gümőkóros tehenek irtását Zalavármegye területére vonatkozólag is elrendelte s e tárgyban a következő rendeletet intézte a törvénhatósági állatorvoshoz:

A gümőkóros tehenek tejével a köz- és állategészségügyre háramló veszélyek csökkentése végett a különösen veszélyes tőgygümőkóros tehenekek adás-vétel mellett 1909 évben megkezdett irtását, 1909 évi január 1-től többek között törvénhatósági m. kir. állatorvos ur mű-

ködesi területére is kiterjesztem és ez irányban a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg a következő intézkedéseket rendelteltem el és azoknak működési területén való végrehajtásával törvénhatósági m. kir. állatorvos urat bizom meg.

1. Az állatorvosok azon vármegye és thjf. város területén, a hol a tőgygümőkóros tehenek irtása megkezdett, kötelesek az általuk észlelt tőgygümőkóros vagy tőgygümőkórosra utaló betegedéseket a tőgygümőkóros tehenek irtásával megbízott illetékes th. m. kir. állatorvosnak bejelenteni.

2. A tőgygümőkór, vagy annak gyanuja esetén a tőgygümőkóros tehenek irtásával megbízott th. m. kir. állatorvos a bejelentéseket jegyzékbe veszi; a m. kir. állategészségügyi felügyelőt a bejelentésről értesíti és minden külön rendelet bevárása nélkül kiszáll a helyszínre, s ott az illető állatbirtokos tulajdonában lévő teheneket tőgygümőkórosra alaposan megvizsgálja. Az alapos vizsgálat után tőgygümőkórosnak, vagy tőgygümőkórosra gyanusnak találó teheneket, vagy teheneket azon esetben, ha egyéb szervekben is talált kifejezett gümőkóros elváltozásokat, az állatbirtokostól a 3 pontban megjelölt módokat mellett megveszi.

Ha azonban a tőgygümőkórosnak, vagy tőgygümőkórosra gyanusnak bejelentett tehén tüzetes megvizsgálása után a m. kir. állatorvos a tőgygümőkórt határozottan nem állapíthatja meg, de tőgygümőkórosra alapos gyanuja van s körültekintő vizsgálat után sem talál más szervekben gümőkóros elváltozásokat, akkor a tőgygümőkórosra gyanus teheneket az állatbirtokos előzetes beleegyezésével azonnal tuberkulinozza és ha a bármilyen (tipikus, atypikus) határozatlan reakciót is mutat, azt az állatbirtokostól a 3. pontban megjelölt módokat mellett megveszi.

Ha az állat tuberkulinozásra nem reagált, akkor adásvétel tárgyát nem képezheti.

3. Az állatbirtokos a tőgygümőkóros vagy tőgygümőkórosra gyanus tehénért az állat teljes értékének megfelelő összeget nyer.

Az állat értékét az irtással megbízott m. kir. állatorvos az illető vidéken érvényes folyó piaci árak figyelembe vételével az állatbirtokossal egyezség útján állapítja meg. Az egyezség lehetőleg értelemben kötendő, hogy a leölt állat használható testrészei az állatbirtokos rendelkezésére bocsátatnak s azok értéke az egyezségi- leg megállapított összegből levonatik; ha ilyen egyezség nem jöhetne létre, az eljáró th. m. kir. állatorvos az állatot megveszi s annak a helyszínén, esetleg más alkalmas helyen való megfelelő értékesítéséről gondoskodik.

A megvásárolt tőgygümőkóros, vagy tőgygümőkórosra gyanus állat az eljáró állatorvos jelenlétében vágandó le, a ki levágás után a beteg szerveket, főleg a beteg tőgyvet pontosan megvizsgálja, a kórismet megállapítja s a községit husvizsgáló közbejöttével meghatározza, hogy az állatnak mely testrészei bocsáthatók az állatbirtokos rendelkezésére, illetve közfogyasztásra.

Az eljáró th. m. kir. állatorvos azon esetben, ha az egyezség nem úgy kötött, hogy az állat értékesíthető részeit az állat volt birtokosa veszi át, a levágott állat értékesítéséből befolyt összeget a vevőtől ellennyugta mellett átveszi és nyugta ellenében az állat volt birtokosának átadja. A bélyegmentes ellennyugta és a bélyegköteles nyugta két tanu által is aláírandó.

Az egész eljárásról a th. m. kir. állatorvos a mellékelt minták szerint jegyzőkönyvet vesz fel, a melyet az állatbirtokossal, az állat értékesíthető részeit átvevő egyénnel és két tanuval is aláírat s azt az ellennyugtával, nyugtával és a tuberkulinozás eredményéről készített kimutatással együtt az állatbirtokos részére még esedékes összeg utalványozása végett három nap alatt, külön kísérelő irat mellőzésével a m. kir. állat-

Miért

használják a hölgyek előszeretettel a zsirtalan **Ibolya Krémet?**

Mert teljesen ártalmatlan s kiváló hatású. Eltávolítja a szeplőt, pattanást és már rövid ideig tartó használat után üdév, finommá teszi a bőrt.

Kapható: **Kocsuba Emil** gyógyszer-tárában Zalaegerszegen.

A vallás a primitív és modern ember lelki világában.

A Z. I. és M. K. szabad liceumi előadásán felolvasta
Dr. Kneppó Sándor.

(3.) A tudomány azt mondja, hogy isten lényegéről nem vagyunk képesek megtudni semmit; csak a tünetenyeket látjuk az ok és okozat összefüggésében. Ezen szemlélés azonban fel-emelő. A nyilvánulásokban látjuk a felsőleges rendet, melyből a nagy rendező Erő mint mély-séges sejtelem fakad ki, melynek nagyszerű misticismusába csak a gondolkodó elme képes képzeletével behatolni és felfogva a természeti törvények kollektív összességét, bámulni. Ki a nélkül, hogy ember módjára öntudattal bírna és az ember és népek sorsába esetenként beleavatkoznék, a természeti törvények állandósága által határozza meg minden egyes esetre nézve az igazságot. Lábnak minden lépése a nagy Ismeretlent tapodja, lépteink zajában ő szól hozzánk, szemünk minden tekintete, firkésző tudásvágyunk minden ereje az Ismeretlent ostromolja, s mégis a tünetenyek végtelen láncolatának törvényszerűségi fokain sem juthatunk el az abszolút ismeretéhez.

Igy gondolkodik a gondolkodó ember s arra a kérdésre, hogy a nagy természet-rendezővel szemben van-e kötelezettsége, kitérően felel, vallásos hite tehát nem fedezi a vallás minden lelkiismereti köteleimet. A vallással való közössége annak tárgyára szorítkozik csupán, a vallások ellentétes dogmáit, szertartásait, a felekezetek közötti különbségeket előtti meghódolást jelentéktelennek tartván. A civilizáció haladásával a vallásos érzület csökken, mert szűnőben vannak azok az okok, melyek a vallásos hitet szükségletté teszik. Látnuk, hogy a kezdetleges ember szerint a külvilág összes jelenségeit a jó és rossz szellemek idézik elő. Ezek igazgatók a világot, ezektől függött az ember sorsa, azért életfeltétel volt segítségüket áldozatokkal, vallásos áhitattal megnyerni. Minden jelenség isteni akarat kifolyása volt. Hogy a jelenségek úgy függnek össze, mint ok és okozat, mint előzmény és következmény, nem sejtette, sőt mivel az események alakulása az istenek tikkát képezte, nehogy őket tudásvágyával megsértse, tartózkodott a valódi okok kutatásának gondolatától is.

Ezzel szemben a civilizált ember ismeri a legtöbb jelenségnek közvetlen okát, az okási kapcsolat tudatában pedig nem ismeri el a természet fölöttit, a jelenségeket nem vezeti vissza közvetlenül isteni akaratra. A vallásalapítók sem bírnak szerinte isteni eredettel. A jelenségek alakulására szertartásokkal, áldozatokkal befolyást gyakorolni nem lehet, a civilizált embert tehát nem hatja át az a kötelességtudás, hogy okvetlenül vallásosnak kell lennie. A vallásos hit nála nem életszükséglet, mert a természeti törvények ellenére bekövetkező jelenségekben, a véletlenben nem hisz. Miután a véletlenben nem hisz, cselekedetei sikere okjából nem folyamadik természetfölötti támogatás iránt.

Azokban bármily súlyosnak látszik is a természetfilozófiának végső konklúziója, a modern embernek is van hite. A vallásos emberrel meg-egyezően hisz az örök valóságban és egy feltétlen mindenható energia létezésében, csak hogy ennek a hitnek a következményei másképp nyilvánulnak a vallásos embernél és másképpen a természettudományok terén működő kritikai gondolkodónál. A vallásos ember antropomorf tulajdonságokkal ruhazza fel a Végokot, külön köteleimet statuuál vele szemben és szigorúan fegyelmezett egyházi szervezetben gyakorolja hitét és hánulatát ezen feltétlen lényvel szemben, míg ellenben a természetfilozófia híve megelégszik annak beismerésével, hogy a Végok megismerhetetlen valóság. Az előbbi felfogás aktív vallási viselkedést követel, a mint azt az egyes

vallásrendszerekben mindenütt látjuk, az utóbbi azonban passivitással is beéri, a nélkül azonban, hogy a vallási nézeteket és érzelmeket kizárná. A tudomány ugyanis jól tudja, hogy mindig volt és mindig lesz egy terület, amely megismerhetetlen, ezzel pedig a vallás fog törődni, mert ez a vallás birodalmába van utalva.

A tudomány folytonos fejlődésével, felfedezéseivel ugyan megváltoztatja a vallás területét, mert egyes misztériumokat megfejt, vagyis a tudomány területéhez eszokol, de e mellett folyton újabb titokzatosságnak enged teret, mert minden fölfedezése mellett sejteti, sőt kézzelfoghatóan élénk tárja a bevalítottan megfejtettet; vagyis ha el is vesz a vallás területéből valamit, új misztériumokat is ad hozzá, erőforrásokkal gazdagítja. Bármily hibásak és tökéletlenek voltak is a kezdetleges vallások, és bármily fogyatékosak is az ezektől leszármazó vallások, az igazság az, hogy egy eszményi vallásnak, mely a tudományal is összhangban van, mindig léteznie kell. A képzelet a tudomány fegyvereivel ellátva az ismeretes tények seregén keresztül mindig száguldani fog a nagy ismeretlen felé, s bár ezt el nem éri soha, a nagy törvényszerűség műhelyébe behatolva bámulattal adózik a Világfenntartónak.

Egy igazságnak mindig előtérbe kell tolnia és világosabbá kell válnia, — annak az igazságnak, hogy van egy mindenütt nyilvánvaló, akit ember sem meg nem találta sem fel nem foghat. Azon misztériumok közepette, melyek annál titokzatosabbak lesznek, minél többet gondolkozunk felettük, meg fog maradni egy abszolút bizonyosság, hogy mindig egy Végtelen és Örök Energiának vagyunk jelenlétében és hatalmában, melyből minden dolog kiindul.

A vallásos érzelem az ember boldogsága szempontjából a mindennapi életben a kritikátlan elmét más felfogásra irányítja, mint a tudományosan gondolkodót s más-más eredményre vezet.

Mert míg a nem vallásos ember, vagyis a kritikai gondolkodó az el nem érhető dolgokban nem hisz, nem bizik és a sorscsapások sulya alatt szenved a vallás vigasztalása nélkül, s vergődik a remény és bizodalom vallási támasza nélkül, addig a vallásos ember, ha már mindent is elveszített, a remény és bizodalom kuforrásából új erőt merít. Be kell vallani tehát, hogy boldogok azok, akik hinni tudnak. — Ha szentnek tartott helyen vallásos áhitatba merülve látunk egy embert, ki talán elveszített mindent, és szemében látjuk a fájdalom gyöngyöző könnyeit, a jelenet mélyen megindít bennünket, megmozdítja idegrendszerünket. Látjuk, hogy mily göresösen szorítja kebléhez még megmaradt egyetlen kincsét, vallásos bizodalmanak szent szimbolumát, az imakönyvet: — még remél. Mert van még egy nagy kincse: a hite.

(Vége.)

Zalavármegyei Gazdasági Egyesület közleményei.

Gümőkóros tehenek irtása.

A földmívelési miniszter a gümőkóros tehenek irtását Zalavármegye területére vonatkozólag is elrendelte s e tárgyban a következő rendeletet intézte a törvényhatósági állatorvoshoz:

A gümőkóros tehenek tejével a köz- és állategészségügyre háramló veszélyek csökkentése végett a különösen veszélyes tőgygümőkóros teheneknek adás-vétel mellett 1908 évben megkezdett irtását, 1909 évi január 1-től többek között törvényhatósági m. kir. állatorvos ur mű-

ködési területére is kiterjesztem és ez irányban a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg a következő intézkedéseket rendeltem el és azoknak működési területén való végrehajtásával törvényhatósági m. kir. állatorvos urat bízom meg.

1. Az állatorvosok azon vármegye és thjf. város területén, a hol a tőgygümőkóros tehenek irtása megkezdett, kötelesek az általuk észlelt tőgygümőkóros vagy tőgygümőkórosra utaló megbetegedéseket a tőgygümőkóros tehenek irtásával megbízott illetékes th. m. kir. állatorvosnak bejelenteni.

2. A tőgygümőkór, vagy annak gyanuja esetén a tőgygümőkóros tehenek irtásával megbízott th. m. kir. állatorvos a bejelentéseket jegyzékbe veszi; a m. kir. állategészségügyi felügyelőt a bejelentésről értesíti és minden külön rendelet bevárása nélkül kiszáll a helyszínre, s ott az illető állatbirtokos tulajdonában lévő teheneket tőgygümőkórosra alaposan megvizsgálja. Az alapos vizsgálat után tőgygümőkórosnak, vagy tőgygümőkórosra gyanusnak talált tehenet, vagy teheneket azon esetben, ha egyéb szervekben is talált kifejezett gümőkóros elváltozásokat, az állatbirtokostól a 3 pontban megjelölt módozatok mellett megveszi.

Ha azonban a tőgygümőkórosnak, vagy tőgygümőkórosra gyanusnak bejelentett tehen tüzetes megvizsgálása után a m. kir. állatorvos a tőgygümőkórt határozottan nem állapíthatja meg, de tőgygümőkórosra alapos gyanuja van s körültekintő vizsgálat után sem talál más szervekben gümőkóros elváltozásokat, akkor a tőgygümőkórosra gyanus tehenet az állatbirtokos előzetes beleegyezésével azonnal tuberkulinozza és ha a bármilyen (tipikus, atypikus) határozatlan reakciót is mutat, azt az állatbirtokostól a 3. pontban megjelölt módozatok mellett megveszi.

Ha az állat tuberkulinoltásra nem reagált, akkor adásvétel tárgyát nem képezheti.

3. Az állatbirtokos a tőgygümőkóros vagy tőgygümőkórosra gyanus tehenért az állat teljes értékének megfelelő összeget nyer.

Az állat értékét az irtással megbízott m. kir. állatorvos az illető vidéken érvényes folyó piaci árak figyelembe vételével az állatbirtokossal egyezség útján állapítja meg. Az egyezség lehetőleg oly értékműben köteendő, hogy a leölt állat használható testrészei az állatbirtokos rendelkezésére bocsáthatnak s azok értéke az egyezségi-egyezség megállapított összegből levonatik; ha ilyen egyezség nem jöhetne létre, az eljáró th. m. kir. állatorvos az állatot megveszi s annak a helyszínén, esetleg más alkalmas helyen való megfelelő értékesítéséről gondoskodik.

A megvásárolt tőgygümőkóros, vagy tőgygümőkórosra gyanus állat az eljáró állatorvos jelenlétében vágandó le, a ki levágás után a beteg szerveket, főleg a beteg tőgyvet pontosan megvizsgálja, a kórismét megállapítja s a községi husvizsgáló közbejöttével meghatározza, hogy az állatnak mely testrészei bocsáthatók az állatbirtokos rendelkezésére, illetve közfogyasztásra.

Az eljáró th. m. kir. állatorvos azon esetben, ha az egyezség nem úgy kötöttet, hogy az állat értékesíthető részeit az állat volt birtokosa veszi át, a levágott állat értékesítéséből befolyt összeget a vevőtől ellennyugta mellett átveszi és nyugta ellenében az állat volt birtokosának átadja. A bélyegmentes ellennyugta és a bélyegköteles nyugta két tanu által is aláírandó.

Az egész eljárásról a th. m. kir. állatorvos a mellékelt minták szerint jegyzőkönyvet vesz fel, a melyet az állatbirtokossal, az állat értékesíthető részeit átvevő egyénnel és két tanuval is aláírat s azt az ellennyugtával, nyugtával és a tuberkulinózis eredményéről készített kimutatással együtt az állatbirtokos részére még esedékes összeg utalványozása végett három nap alatt, külön kísérő irat mellőzésével a m. kir. állat-

Miért

használják a hölgyek előszeretettel a zsirtalan **Ibolya Krémet?**

Mert teljesen ártalmatlan s kiváló hatásu. Eltávolítja a szeplőt, pattanást és már rövid ideig tartó használat után üdévé, finommá teszi a bőrt.

Kapható: **Kocsuba Emil** gyógyszerésztárában Zalaegerszegen.

egészségi felügyelő után hozzám felterjeszteni köteles.

A m. kir. állategészségügyi felügyelő az összes iratokat átvizsgálja, az egész eljárást, különös tekintettel a kórisma helyességére, felülvizsgálja és az iratokat jegyzékbe vétel után a m. kir. földművelésügyi ministerium állategészségügyi főosztálya címére külön kísérelő irat mellőzésével azonnal felterjeszti.

4. Tőgyümőkóros vágótehének, valamint az állam tulajdonában levő tőgyümőkóros tehének a fenti értelemben való adás vétel tárgyát nem képezhetik. Utóbbiaknak a tejelésből való kizárása és levágás után való értékesítése iránt intézkedtem.

5. Azon nem várt esetben, ha valamely állatbirtokos a nyilvánvalóan tőgyümőkóros tehén eladásába bele nem egyeznék, az ilyen tehének a tejelésből való kirekesztése iránt a közegészségügyi rendezéséről szóló 1876. évi XIV. tc. 8. és 14. §-ai alapján az eljáró törvényhatósági m. kir. állatorvos az illetékes I. fokú hatóságnál tegyen előterjesztést.

Végül szükségesnek tartom, hogy általában véve a szarvasmarha állományban előforduló gümőkór terjedésének megakadályozása végett ezen betegségre az állatbirtokosok figyelmét minél kiterjedtebben felhívassék s azok a betegség természetére és a védekezési módokról felvilágosítottassanak.

Különösen fontos, hogy a közönség figyelmébe a tuberkulínra felhívassék, mely szer segítségével a gümőkór, már a kezdeti szakában felismerhető. A gyakorlati tapasztalatok ugyanis beigazolták azt, hogy a tuberkulinozás és azzal kapcsolatos rendszeres elkülönítési eljárással a szarvasmarha-állomány a gümőkórtól megtisztítható. Ezekből felhívom törvényhatósági m. kir. állatorvos urat, utasítsa a működési területére beosztott m. kir. állatorvosokat, hogy az állatbirtokosok figyelmét minden alkalommal hívják fel a tuberkulinozás előnyeire, oktassák ki őket a gümőkór elleni védekezés szükségességéről és célszerűségéről.

Felhívom, hogy jelen rendeletem végrehajtásánál körültekintéssel és az állattartó közönséggel szemben pedig előzékenységgel járjon el, hogy az eljárás iránt a közönségben bizalmat kelteve a siker minden irányban biztosítva legyen. Mindennek dacára elvárom, hogy eljárása közben az államkincstár érdekeire is mindenkor figyelemmel lesz.

Végül figyelmeztetem, hogy az eljáráshoz szükséges tuberkulín a m. kir. állatorvosi főiskola bakteriologiai intézetéből (VII. Hungária körút 244. sz.) rendelendő meg. A megrendelésnél mindenkor jelezni kell, hogy a tuberkulín hivatalos eljáráshoz szükséges.

Vaj válság.

A vajpiacon beállott válság a tejszövetkezetek életére lényeges kihatással van.

Anélkül, hogy bárkit állításunkkal érinteni akarnánk, ki kell jelentenünk, hogy a fentebb említett krízis következtében a szövetkezetek terményeinek eladása, az áru, illetve a vaj átvétele nem folyik le simán.

Eltételezve attól, hogy kisebb szövetkezeteink vajterméküket alig, vagy egyáltalán nem képesek értékesíteni — még ma is van szövetkezet, mely szerződés hiányában üzemét beszüntette — a nagyobb szövetkezetek is folytonosan küzdenek a vaj átadás és átvétel körül felmerült differenciákkal, minőségi és egyéb kifogásokkal.

Az 1904—1908. évek áremelkedő irányzata, a kedvező konjunktúrák gombamódra termelték a vajkereskedőket, kik tekintet nélkül az előállított vaj mennyiségére és minőségére, az elért

nagy haszon fejében szó nélkül átvették a készített vajat.

Az 1908. év november és december hónapjaiban beállott kedvezőtlen konjunktúrák következtében a vajkereskedők nem számíthatnak az eddigi haszonra, sőt a concurrentia által felhajtott magas áron kötött szerződések mellett biztos veszteségnek néznek elébe.

Természetes hogy az így beállott visszahatást a vajkereskedők a szövetkezetekkel akarják éreztetni azáltal, hogy az átveendő vajat kifogásolják, levonásokat eszközölnek, vagy a vajat egyáltalán át nem veszik, szóval a szövetkezeteket olyan kellemetlen helyzetbe hozzák, hogy azok — szabadulandó a kellemetlenségektől — inkább önként felbontják az eddigi szerződéseket.

A vajkereskedőknek céljuk csak ez. Felbontják a rájuk nézve rossz, — mert magas áron kötött — szerződéseket, s szövetségbe állva, ugyszólván nekik tetsző áron veszik meg a vajat.

Eltételezve ama károsodástól, mely a szövetkezeteket az új, rosszabb szerződés megkötésével éri, a vajkereskedők újabbán oly irányban működnek, hogy új szerződéseiket május vagy június végéig való lejáratra kötik.

Azt hisszük, ezen eljárásnak káros hatását nem kell a szövetkezeteknek bővebben részleteznünk.

Ha a szerződések a fent említett lejáratlalt köttetnek a szerződés megújítása idejében, oly kedvezőtlen viszonyok közé kerülnek, hogy vajakat — mivel a vaj a meleg időszakban nem raktározható, — bármilyen áron értékesíteni kénytelenek.

Nem akarjuk itt bővebben a központi értékesítés előnyeit részletesen vázolni, miután ezzel a mai viszonyok között nagyobb eredményt elérni ugysem remélünk, azonban egy oly körülményre hívjuk fel a t. érdekelté b. figyelmét, mely hivatva van a szövetkezeti vajtermékek állandó, jobb, a piaci konjunktúráknak megfelelő értékesítését elősegíteni.

Az eddig készített szövetkezeti vajnak egy nagy hiánya volt, hogy ahány szövetkezet termelte, annyiféle volt az. Szinben, izben, kidolgozásban, főképp pedig eltarthatóságban — amire nagy befolyása van a készítés mikéntjének — rendkívül különböztek azok.

A szövetkezeti vajak ezen minőségi különbsége okozta azt, hogy az kiviteltépes nem volt s kényserültünk azt jobbra csak a wieni vagy ausztriai piacokon értékesíteni.

Ma a kedvezőtlen konjunktúrák között ilyen egyáltalán nem, vagy csak kismértékben exportképes vajat a kereskedők minimális ártért vesznek meg, fennmaradván mellette azon előnyük, hogy a minőségi kifogásokkal a vaj ártát még csökkentették, vagy a folytonos zaklatással a szövetkezetet a szerződés felbontására kényszerítették, vagy abból — miután a szerződések hiányos megkötése miatt arra bőven van módjuk — minden további kötelezettség vagy kártérítés nélkül kibujának.

Belátva azt, hogy a termények és a termékek egy része a nagyobb forgalmi gócpontoktól távolabb eső termelési helyeken csak szövetkezés útján értékesíthető, illetve hozható forgalomba hasszonnal, szükségképpen következménye ennek az, hogy belássa a gazdaközönség, miszerint egyöntetű, piac- és export képes árut a társulások ismételt egyesítésével érhetjük el.

A vajtermelő központok lennének hivatva a fent vázolt hátrányokon segíteni s a szövetkezeteket azon helyzetbe juttatni, hogy termékeiket egyenlő áron — csupán a vasúti szállítás különfélésségével előállított különbözettel — értékesíthetnék.

A vajtermelő központok a különböző helyeken termelt, nagyjában egyenlő, de végeredményben mégis különböző termékeket egyesítve,

abból az év minden szakában egyenlő, szakavatottabb eljárással készített, tehát piacképesebb és exportképes árut illetve vajat termelnek.

Ha számításba vesszük azt, hogy az ily módon termelt, ugynevezett központi vaj körülbelül 10—30 koronával jobban értékesíthető métermázsánként; ha számításba vesszük, hogy a termelési költségek — miután a termelés kizárólag a fölösre szorul ezután — a szövetkezeteknél lényeges üzemköltség csökkenést idéznek elő, feltétlenül szükséges, hogy a központi vajtermelést előnyben részesítsük; előnyben részesítsük már azon okból is mivel a termék elszállítása kevesebb költséget igényel s ez is a vaj árának javára írható s végül, hogy az egyes szövetkezetek nem lesznek a kereskedők önkényének kitéve s azt mondhatjuk: csaknem egyenlő, de mindenesetre megfelelő árt fognak vajukért elérni.

Bővebb részletezéssel nem akarunk a vajtermelő központok előnyére kitérni, miután ezek módzatainak ismerete kizárólag az érdekeltekre tartozik, megjegyezni kívánjuk csupán csak azt, hogy a földművelésügyi kormány az ilyen irányú törekvéseket nem csak erkölcsileg, de anyagilag is a legmesszebb menő támogatásban részesíti.

A változott viszonyokkal számolva, amidőn a kereskedő nem törli magát a vajért, hanem a termelőnek kell azzal a kereskedő után futkosnia, a szövetkezeteknek létérdeke, hogy az eddigi termelési mód oly módon változtassék meg, hogy a szövetkezetek termékeik értékesítését biztosítva lássák, a kereskedők pedig egyenlő, jó minőségű áru beszerzésével biztos számíttással mehessenek bele ügyleteik megkötésébe.

Mütrágya a szőlőben.

A szőlő, mely melegebb éghajlatnak a szülöttje, a talaj és munkához nagy igényeket támaszt. A szőlő ültetésekor figyelembe kell venni, hogy a szőlő sok napot és jó fekvést kíván és hogy a talajt gondosan kell előkészíteni. Az által a szőlő hamarosan meggyökerezik és erős, egészséges tőkék egyenlő állása lesz biztosítva.

A talaj művelésére nagy gondot kell fordítani és különösen arra kell törekedni, hogy az lehetőleg gyommentes legyen. A metszést szakértelemmel, a kötést pedig elővigyázattal kell végezni és a többi munkákat, mint karózást, válogatást, visszacsönkázást stb. sem szabad elhanyagolni. Ehhez jön még a peronoszpóra elleni permetezés, szénkénegezés stb.

E munkák mellett nem szabad a szőlősgazdának a földolgról, azaz a trágyázásról megfeledkezni, mert azáltal gondoskodik a szőlő elegendő és célszerű táplálkozásáról és a szőlő csak ez esetben fogja a reá fordított költséget és munkát visszatéríteni. Ugy mint a munkához, a talaj tápanyag tartalmához is nagy igényeket tart és csak akkor, ha a szőlősgazda ezt is figyelembe veszi, fogja a szőlő a kívánt termést adni.

A termésre a világosság és melegen kívül a gyökerek általi táplálkozásnak van mérvadó befolyása, a miért is ezt okszerű trágyázás által kell elősegíteni. A lombmunkák okszerű keresztvittele által lehetőleg sok, a napnak kitett levelet lehet elérni, de egyúttal ezeknek a gyökerek általi okszerű táplálkozásáról is kell gondoskodni. Ez által nemcsak sok, hanem jó bort lehet produkálni.

Wagner tanár kutatásai szerint jó szűret által a következő tápanyag mennyiség lesz kat. holdankint a talajból elvonva: 79.8 nitrogén, 25.65 foszforsav és 102.6 káli. A nitrogén mellett tehát a káli szükséglet a legnagyobb és a levélképződésnél elsősorban van érdekelve. A cukor, mely a levélből a fűrtbe jut, a káli hozzájárulással képződik. Ugy történik az a többi tápanyagokkal a fa és levél fejlődésénél. Csak nitrogénnel, tehát egyoldaluan trágyázott szőlő

A háboru

hírei nem izgatták annyira a n. é közönséget, mintha tudomást szerezne róla, hogy bizományi versenyáruházamban f. hó 15-től husvétig bezárólag kb.

2554 pár különféle cipő fajtá

kerül még soha nem létezett olcsó árakon eladásra.

Azért ajánlom bárminek, mielőtt czipőszükségletét fedezné, bizományi üzletem megtekintését. Egy pár jó férfi cipő már 4 kor. 50 fillértől, remek gyermekecipő már 85 kr.-tól kezdve kapható.

Pollák Ede

sohasem fog oly édes és cukordus mustot adni, mint az, mely egyidejűleg káli és foszforsavtrágyával is lesz trágyázva.

Ha az egész tápanyag szükségletet istállótrágyával kellene pótolni, akkor igen nagy mennyiségre volna szükség. A fent említett tápanyagok pótlására kat. holdankint és évenként körülbelül 150 q istállótrágya kellene, miután azonban a szőlősgazda vagy egyáltalán semmi istállótrágya fölélt sem rendelkezik, vagy ha igen, akkor ezt a szántóföldjeire hordja, leghelyesebben cselekszik, ha istállótrágyát és műtrágyát alkalmaz. Tisztán csak istállótrágyát alkalmazni már a költségek szempontjából véve sem ajánlható és sok esetben annak szállítási költsége több kerül, mint az istállótrágya maga. Miután azonban az istállótrágyával nemcsak tápanyaggal gazdagítjuk a talajt, hanem az a talaj fizikai tulajdonságaira is nagy befolyással van, különösen kötött talajon az istállótrágyát nem lehet egészen nélkülözni. Az istállótrágya lazítja a talajt, amely annak vízfoghatóságát és a talaj víz és levegőjárhatósága is kedvezőbb lesz.

Kévszőlősgazda tud azonban a szőlő alá annyi istállótrágyát adni, amennyi annak táplálkozására szükséges volna és ha mégis tenné, úgy ez a szántóföldek rovására történik. Miután azonban a legtöbb gazda annyi istállótrágyát nem tud előállítani, amennyi a szántóföldek trágyázására kell, leghelyesebben cselekszik, ha a hiányzó istállótrágyát műtrágyával pótolja.

A műtrágyának is megvanak a maga előnyei, melyek abból állanak, hogy a benne levő tápanyagok könnyű oldhatóságuknál fogva könnyen felvételek, miáltal azok jobban kihasználhatók, mint az istállótrágyával adott tápanyagok. A talaj állandó jó fizikai állapotban tartására elegendő, ha minden 4—6 évben 200 q istállótrágyával lesz trágyázva. A még hiányzó tápanyagokat műtrágyával kell adni.

Arra a kérdésre, hogy kat. holdankint mennyi műtrágyát kell alkalmazni, pontos számokkal nem lehet válaszolni. Az váltakozik a talaj minősége, a szőlőfaj, a művelési mód és az adott istállótrágya mennyi és minősége szerint. A következő számok, melyek tapasztalati eredményekre vannak alapítva, elegendő támpontot fognak adni, ha a szőlősgazda a talaj minőségét és a szőlő fejlődési állapotát figyelembe veszi.

Ha a szőlő gyenge fejlődést mutat és kis hozamot ad, úgy a legnagyobb mennyiséget kell alkalmazni. Erős talajon és jól fejlődött szőlő erős vesző és lomboszat mellett csak kis fűrőhozamot ad, az annak a jele, hogy a nitrogén túlsúlyban van, míg ellenben a káli és foszforsav hiányzik, ez esetben a nitrogéntrágyát mellőzni lehet.

75—200 kg. 40% kálisó, 150—250 kg. szuperfoszfát, vagy 175—300 kg. Thomassalak, 100—200 kg. Chilisalétrom, vagy 75—150 kg. kén-savas ammóniak

A trágyázást a lombhullás és fakadás közötti időtájjában kell eszközölni, ajánlható azonban, a káli és foszforsavtrágya minél korábbi alkalmazása. Minden esetre azonban e két trágyafélet még a nyitás előtt kell elhinteni. Ha az valami oknál fogva mégis későbbben történik, úgy ásóval kell őket jó mélyen aláatarni.

A nitrogéntrágyából egyharmadot a káli és nitrogén trágyával egyidejűleg lehet adni, míg a hátralevő kétharmadot április második, vagy május első felében kell elhinteni és bekapálni.

Kötött talajon a káli és foszforsavtrágya lehetőleg még ősszel, könnyű homoktalajon pedig még korán tavasszal, lehetőleg február hó első felében elszórandó. Miután a szőlőgyökér mélyen fekszik, kimosástól nem igen kell tartani.

Az a nézet, hogy nagy fűrtermés cukor-szegény mustot ad, nem következik be, ha a szőlősgazda a szőlő táplálkozására kellő gondot fordít és ez esetben ugyan oly jó minőség mellett sokkal nagyobb mennyiségét is lehet előállítani.

H. H.

Burgonyavetőgumó-beszerzés

A múlt évben az ország több vidékén a burgonyán a levélfodrosodás és más betegség oly mértékben jelentkezett, hogy a földművelésügyi miniszter szükségesnek látta a beteg vidékek részére felújítás céljából egészséges burgonyavetőgumó beszerzését megkönnyíteni. A megbízott szakközvegeknek azonban megfelelő egész-

séges burgonyát a legnagyobb utánjárás mellett is a belföldön csak igen kis mennyiségben sikerült biztosítani, a további intézkedés folytán Poroszsziléziában és Galiciában tett kísérlet pedig az idő rövidsége miatt szintén kevés sikerrel járt.

A beszerzett korlátolt mennyiségű burgonyavetőgumó-készlet kisebb része a jövő évben mutatkozó szükséglet részben való fedezése végett elszaporításra fog felhasználtni, a többi mintegy 4000 mmáza egészséges vetőgumó a jelentkező gazdáknak az alábbi feltételek mellett fog rendelkezésükre bocsáttatni:

Az eladásra kerülő burgonyafélék a következők: Dolkovszky-féle galiciai eredeti Topaz 150 q, Ordon 200 q, Gastold 50 q, Rezydent 40 q, Gracya 100 q, Regina 15 q, Stella 20 q; galiciai utántermésű Topaz 900 q, Gavronok 900 q, Devette 200 q; Cimbal-féle poroszsziléziai eredeti Woltmann 200 q, Ceres 100 q, Brochen 200 q; hazai felvidéki utántermésű Woltmann 1250 q.

Az eredeti Dolkovszky- és Cimbal-féle burgonyavetőgumó kedvezményes vételára bérmentve a rendeltetési állomásra szállítva métermázsánként 9 (kilenc) korona, az utántermésű burgonya ára bérmentes szállítással mmázsánként 6 (hat) korona. A szállításhoz adott zsákok ára darabonként 50 fillér, amelynek fele azonban a zsákok bérmentes visszaszállítása után visszatérítetik.

Egy ugyanazon termelő egy vasuti kocsiakománynál illetőleg 100 q-nál többet és 10 q nál kevesebbet nem kaphat. A teljes vasuti kocsiakománynál kisebb tételekre való rendelés többek részére együttesen ugyanazon vasuti állomásra teljes vasuti kocsiakománnyra történik.

Az igénybejelentések a m. kir. gazdasági szaktanárhoz Stubnyafüredre intézendők, kinek értesítése alapján a szállítható mennyiség vételára métermázsánként egy korona zsákdíjjal együtt haladéktalanul nevezett gazdasági szaktanárhoz postautalványon beküldendő, aki az összeg vétele után a burgonyának a megjelölt címre való elküldése iránt intézkedik, vagy a késve érkezett pénzt feladónak visszaküldi.

Budapest, 1909. évi február hó 15-én.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Házinyul tenyésztők figyelmébe. A házinyul-tenyésztés egy idő óta rohamos lépésekkel halad előre. Az ország minden vidékén újabb és újabb hívei akadnak e mindenütt könnyen üzhető tenyésztési ágazatnak, amely hivatva van mint a mezőgazdaság mellékágazata a népi jólét emelését előmozdítani. Jövedelmezősége azonban a tenyésztők csak abban az esetben számíthatnak, ha termékeiken egész éven át minden időszakban tudhatnak.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány utca 31., házinyul-tenyésztési akcióját országosan szervezve, módot és alkalmat nyújt arra, hogy a tenyésztők házinyulait (akár fajállatok, akár piaci értékesítésre való keresztezések, vagy a tenyésztésből kiselejtett állatok) bármikor minden mennyiségben értékesíthessék, ahol a levágásra való bármilyen színű vagy fajta házinyulak levélve, bőr és belek nélkül, (máj, tüdő, lépe és fejjele) kg-ként 70 fillérért értékesíttetnek. Ajánlatos tehát, hogy a tenyésztők saját érdekében eladásra kerülő nyulait külön-külön, vagy az egész községből együttesen, a darabszám és a körülbelüli elősúly megjelölésével fenti szövetkezethöz bejelentessék.

Az új magyar bortörvény. Annak a könyvnek, amelyet a Pátria nyomda r. t. adott ki ezen a címen és melyhez a szükséges jegyzeteket és magyarázatokat dr. Drucker Jenő a Bor. Lapok felelős szerkesztője írta, most jelent meg a második kiadása. Az a körülmény, hogy alig öt héttel az első kiadás után szükségessé vált egy második kiadást rendezni, legesattanóbb bizonyítéka annak, hogy ily könyvre nagy szükség volt. De azt is igazolja, hogy szőlőbirtokosaink teljes tudatában vannak annak, hogy az okszerű borkezelésnek az új bortörvény és a végrehajtási rendelet alapos ismerete elsőrendű előfeltétele. Nem is volna szabad ennek egy pincetulajdonos asztaláról, legyen az termelő, kereskedő vagy vendéglős, hiányoznia. Aki figyelemmel lapozgatja a törvényi és rendeleti és behatóan olvassatja a hozzáírt magyarázatokat, az nemcsak azt tanulja meg belőlük, mit nem

szabad tennie, ha a törvényes határozatokkal összeütközésbe jönni nem akar, hanem azt is, hogy miképpen kezelje az ő borát, rendezze be pincegazdagságát, hogy az a modern igényeknek megfeleljen. A bővített és javított második kiadás ára 1 K. Kapható a Pátria r. t. könykiadóhivatalában (Budapest, IX. Üllői-ut 25.) és minden könyvkereskedésben.

Az Országos Gazdasági Munkás- és cseléd-segélypénztár a gazdasági cselédek után fizetendő díj befizetésére vonatkozólag a következő megkeresést intézte a Z. G. E. elnökségéhez: Az Országos Gazdasági Munkás- és Cseléd-segélypénztárra vonatkozó törvények értelmében Magyarországon minden gazdasági cseléd balesetbiztosítást élvez oly értelemben, hogy ha a munkaadó a törvény által reá szabott minden törvényes feltételnek eleget tesz, akkor baleset esetén a költségeket a pénztár a munkaadónak visszatéríti, ha ellenben a feltételek betartását elmulasztja, akkor az összes költségek a munkaadó terhére esnek.

A törvények értelmében a pénztár fizetési kötelezettségének az alapfeltétele, hogy a munkaadó az illető gazdasági cseléd után az 1900. évi XVI. tc. 8. §-a értelmében évenként előre fizetendő 120 filléres hozzájárulási díjat kellő időben megfizesse.

Dacára annak, hogy az ide vonatkozó törvényes rendelkezések az intézmény nyolc évi fennállása óta a gazdaközönségnek egy hivatalos uton, mint ismertetések kiosztása, sőt hirdetmények kifüggesztése útján ismételt tudomására hozattak, a most lefolyt évben is gyakran előfordult, hogy gazdasági cselédek balesetei alkalmával a segélyek kiszolgáltatását abból az okból voltunk kénytelenek megtagadni, mert a munkaadó az illető gazdasági cseléd után a 120 filléres hozzájárulási díjat kellő időben meg nem fizette.

Miként az elutasító határozataink ellen beadott felelőzésekből láthattuk, a munkaadók egy része ugyanis még most sincsen tisztában a 120 filléres hozzájárulási díj jogi természetével, azt tisztán adónak tekinti, holott az tulajdonképpen a kötelező biztosítás díjával tekintendő, amelyet ha a gazdák kellő időben be nem fizetnek, nemcsak hogy baleset esetén a pénztártól semmi nemü kártérítésre számot nem tarthatnak, hanem az 1902: XIV. tc. 24. §-a értelmében sérült cselédjeiknek, illetőleg ezek jogutódainak ugyanolyan összegű segélyt tartoznak a sajátjukból megfizetni, mint a minő segélytől ezek a pénztárral szemben elestek.

Abból a célból, hogy a munkaadók figyelmébe ezen törvényes rendelkezésekre felhívassék, hirdetményt adtunk ki, melyet közhírrététel és kifüggesztés végett az összes községek előjáróságainak (városok tanácsának) megküldöttünk. Ezen hirdetmény egy példányának csatolása mellett indokoltnak tartjuk azonban a t. címhez azon kérelemmel fordulni, hogy azt hivatalos helyiségben szembetűnő helyen kifüggesztvén, abból az alkalomból, hogy most a januári cseléd-változások folytán az újonnan felfogadott cselédek után a 120 filléres hozzájárulási díjak egy része azonnal esedékessé válik, szíveskedjék a rendelkezésére álló legalkalmasabb módon a gazdák figyelmét felhívni arra, hogy a díjat új cselédek után azonnal és régi cselédek után is idejekorán annyival inkább fizessék be, mert ennek elmulasztásával maguknak okozhatnak nagy anyagi, mint erkölcsi kárt, ha netalán baleset esetén a segélyek érvényes biztosítás hiányában kiutalványozhatók nem lesznek.

Szállítási kedvezmény takarmányművekre. A földművelési miniszter a következő rendeletet intézte a Z. G. E.-hez: Folyó évi november hó 11-én 632/eln. T. szám alatt kelt leiratossal kapcsolatban értesítem a t. Egyesületet, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur azon kedvezményes vasuti díjtételeket, melyek a Bosna-Bródon és Fiumén át behozandó száritott cukorrépa-szelet küldeményekre nézve lesznek alkalmazandók, folyó évi december 17-én 100546 szám alatt tett intézkedésével kiterjesztette azon külföldi száritott cukorrépa-szelet küldeményekre is, melyek Zimonyon át fognak az elől említett átiratomban felsorolt vármegyék területén fekvő vasuti állomásokra szállíttatni. Ehhez képest az I. kivételes díjszabás helyi díjtételei alkalmazásának helye van a gazdák, gazdasági egyesületek, községi előjáróságok, takarmánykereskedők, avagy szövetkezetek címe alatt bérmentetlenül feladandó, az illető rendeltetési

állomáson tényleg leadásra kerülő és onnan tengelyen elfuvaroztatandó szárított cukorrépa-szelet küldeményekre nézve — a fuvardíjnak koozi és fuvarlevelelnek legalább 10.000 kg.-ért való fizetése mellett — Zimonytól a m. kir. államvasutak összes vonalain és a pécs-barcsi vasuton, valamint az államvasuti kezelés alatt álló mindazon tekintetbe jövő helyi érdekű vasutakon, melyekre nézve az államvasutaknak az üzletkezési szerződés értelmében szabad díjszá-bási jog van biztosítva.

A fentiek szerint engedélyezett kedvezmény szabályszerű kihirdetés mellett folyó évi december 20-tól visszavonásig, de legkésőbb 1909 évi április hó végéig terjedő érvényességgel alkalmaztatik.

Ezen újabb vasuti szállítási kedvezmény engedélyezésének közhírré tételét is a t. Egyesületre bízva egyszerűen kérem, hogy a t. Egyesület a gazdaközönséget a kellő utbaigazításokkal ellátni sziveskedjék. Budapest 1908 december 31. Darányi.

Hivatalos rovat.

A városi tanács, mint I. fokú hatóság közhírré teszi, hogy Zalaegerszeg r. t. város területére 1909. évre 20 iparhatósági megbízott választása az 1884. XVII. t. c. 172. §-a értelmében f. évi március hó 23-án d. e. 9 órakor a város-ház nagy termében fog megejtetni.

Felhívotnak a legalább 20 K egyenes állami adót fizető iparosok (kereskedők), hogy a kitűzött helyen megjelenve választói jogukat gyakorolják.

Zalaegerszeg, 1909. március 10-én tartott tanácsülésben.

Dr. Korbai, polgármester.

Hírek.

Meghívó. Zalaegerszeg város társadalma a márciusi eszméket hazafias kegyelettel megünnepli. Az ünnepély március 14-én vasárnap délután 4 órakor fog a főgimnázium tornacsarnokában megtartatni a Z. I. és M. K. rendezésével. A szabadság napjának Magyarország történetében örökre dicsőséges ünnepére hazafias lelkesedéssel hívjuk meg mindazokat, akik hisznek a történelem nagy tanulságában, hogy életképes csak az a nemzet lehet, amely hőseinek és vértanuinak nagy hagyományaihoz hű marad mindörökké.

Szegények és gazdagok, ifjak és öregek egyesüljünk e napon a hazafias érzésnek magasan lobogó tüze mellett mindnyájan, a kik magyarok vagyunk.

Ünnepeljen az egész társadalom, amelynek minden rétegét, minden tagját hívjuk, hogy jöjjön velünk a nemzeti események oltára elé, ünnepelni a szabadság feltámadásának emlékeztétét. Gróf Batthyány Pál a Zalaegerszegi Kaszinó elnöke. Dr. Ruzsicska Kálmán a Z. I. és M. K. elnöke. Dr. Korbai Károly a Zalaegerszegi Daloskör elnöke. Dr. Hajós Ignác a Zalaegerszegi Kereskedelmi és Társaskör elnöke, Kovács László a Zalaegerszegi Ipartestület elnöke.

Műsor: 1. Hymnus. A Z. I. és M. K. zenekarának kísérete mellett éneklő a Daloskör férfikara. Karnagy: Sándor Zsigmond. 2. Megnyitó beszéd. Mondja Dr. Ruzsicska Kálmán. 3. Talpra magyar! Szavalja ifj. Czukelter Lajos. 4. Nemzeti zászló. Férfikar Révfitől. Éneklő a Daloskör. Karnagy: Kurucz János. 5. Ünnepi beszéd. Mondja dr. Marik Pál. 6. Hunyadi nyitány Erkel Ferentől. Előadja a Z. I. és M. K. zenekara. Karnagy: Sándor Zsigmond. 7. Szent tűz lobogj! Ábrányi Emiltől. Szavalja Szalay Sámuel. 8. Kertem alatt. Férfi négyes Lányi Ernőtől. Éneklő Keoskés József, Kurucz János, Lechner Herman és Fendrik József. 9. Szózat. Előadja a Z. I. és M. K. zenekara. Karnagy Sándor Zsigmond.

A költségek fedezésére személyenként 10 f. belépő díjat kérünk. Az önkéntes adományokat a Csány szoboralap gyarapítására fordítjuk.

Az állami főgimnázium ifjusága március 15-én (hétfőn) délelőtt 10 és 1/2 órakor hazafias ünnepélyt rendez a következő műsorral: 1. Hunyadi induló, éneklő az ifjusági énekkar. 2. Megnyitó, tartja Suszter Oszkár tanár. 3. Nemzeti dal, előadja az ifjusági ének és zenekar. 4. Álom és valóság, Arany Jánostól. Szavalja Tóth József VI. o. t. 5. Liszt F., Rákóczy induló, zongorán előadja Gráner Lajos VIII. o. t. 6. Ünnepi beszéd. Tartja Schmidt Dezső VIII. o. t. 7. Kurucz dalok. Éneklő az ifjusági énekkar. 8. Erdélyben. Petőfi Sándortól, szavalja Heinecz István VIII. o. t. 9. Zsadányi Armoud. Boka kesergője, hegedűn előadja Molnár Mihály VIII. o. t., zongorán kíséri Balassa Annica k. a. 10. Rákóczi induló. Éneklő az ifjusági énekkar. Az ének szövegeket Takács József tanár.

A zalaegerszegi állami felsőkereskedelmi iskola f. évi március 15-én d. e. 10 órakor az emeleti nagytermében nyilvános iskolai ünnepélyt tart, amelyre az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja. Műsor: 1. Hymnus. Balás M. tanár vezetésével előadja az intézeti énekkar. 2. Megnyitó. Tartja az igazgató. 3. Március 15. Ábrányi E.-től. Szavalja Szilágyi Lajos a. o. t. 4. Csataadal. Balás Mártontól. Előadja az intézeti énekkar. 5. Márciusi dal. Ábrányi E.-től. Szavalja Kisfaludy Géza f. o. t. 6. Méltató. Irta és felolvassa Klehofer Győző f. o. t. 7. Talpra magyar. Balás Mártontól. Előadja az intézeti énekkar. 8. A hazáról Petőfi Sándortól. Szavalja Wagner János k. o. t. 9. Záróbeszéd. Tartja Szendrei Mihály f. o. t. 10. Szózat. Balás Márton tanár vezetésével előadja az intézeti énekkar.

A zalaegerszegi kath. legényegylet március 14 vasárnap délután 5 órakor tartja a Kummer kávéház emeletén levő saját sajtó helyiségében március 15-iki ünnepélyét, amelyre a hazafias közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. — Műsor: 1. Hymnus éneklő a közönség. 2. Talpra magyar, szavalja Lukács Sándor e. dékán. 3. A szabadsághoz Petőfitől, szavalja Feitiegler Rezső e. tag. 4. Ünnepi beszéd, tartja Kun Vilmos e. elnök. 5. Márciusi ifjak Petőfitől, szavalja Odor Sándor e. tag. 6. Csonka honvéd. Éneklő Ott Imre e. tag. 7. Új március Radványi Károlytól, szavalja Vas Jolán. 8. Szózat, éneklő a közönség. — Fülléres adományokat a Csány szobor javára szívesen fogad az egyesület.

A szabadság napjának ünnepe Muraközben. Perla város hazafias közönsége 1848. március 15-ike emlékére március hó 14-én, vasárnap ünnepélyt rendez. Az ünnepély sorrendje: d. u. 5 órakor Gasparics Márk vértanu emlékszóbránál: 1. Hymnus, éneklő az ünneplő közönség. 2. Alkalmi beszéd, tartja Tóth Sándor áll. isk. igazgató. 3. Alkalmi beszéd, horvát nyelven tartja Szácsor Balázs városbíró. 4. Az emlékszóbor megkoszoruzása. 5. Szózat, éneklő az ünneplő közönség. D. u. 6 órakor a „Muraköz-Szálloda“ nagytermében: 1. Megnyitó, tartja dr. Tamás János. 2. Hymnus, éneklő a perlaki férfi daloskör. 3. Talpra magyar, szavalja Bálint Béla. 4. Kurucz dalok, vonós négyes: Előadják dr. Reményi Zoltán, Piatek István, dr. Vajda Béla, Plichta Kázmér. 5. Alkalmi beszéd, tartja dr. Szabó Zsigmond. 6. Honfi dal, éneklő a perlaki férfi daloskör. 7. Március 15-ére, Ábrányi Emiltől. Szavalja dr. Grész Gyula. 8. Rákóczy induló, Berlioz H.-től. Zongorán négykézre játszó dr. T. más Jánosné és dr. Zakál Lajosné. 9. Szózat, éneklő a perlaki férfi daloskör. 10. Záróbeszéd, tartja dr. Zakál Lajos. Este fél 9 órakor társasvácsora a „Muraköz-Szálloda“ nagytermében.

Izr. istentisztelet kezdete további intézkedésig a következő időkben állapított meg: Hétköznapon reggel háromnegyed 7 órakor este fél 6 órakor, pénteken este háromnegyed 6 órakor, szombaton reggel egy negyed 8 órakor, délelőtt egy negyed 11 órakor és délután 4 órakor.

Kinevezés. A belügyminiszter Glaser Sándor tapolcai gyógyszerészt az országos közegészségi tanács rendkívüli tagjává nevezte ki.

Igazságügyi kinevezés. Az igazságügyminiszter Németh János keszthelyi járásbírói díjnokot a nagykanizsai kir. törvényszékhez irnokká nevezte ki.

Kele György siramlékének felavatása. Kele György kotori községi jegyző egyike volt a jegyzői kar legkiválóbb tagjainak. Nemosak kiváló tisztviselő, hanem jeles tollú író s agilis társadalmi ember, akinek sokat köszönhet a vármegyei jegyzők egyesülete is, amelynek kebelében kitartóan s odaadással dolgozott. De ismerték a nevét az országos egyesületben is; mint szakember és író egyaránt tisztességet és becsületet szerzett magának és a jegyzői karnak. Amikor legjava korában elragadta a halál, kartársai elhatározták, hogy sirját emlékekkel jelölik meg. Az emlék elkészült s a perlaki járás jegyzői köre április 20-án ünnepélyesen avatja azt fel. Az ünnepélyre a következő meghívót boosátották ki: Az ország községi- és körjegyzőinek adományából Kele György volt kotori jegyzőnek Kotor községben pihenő hamvai fölé készített siramlékét 1909. április 20-án ünnepélyesen felavatjuk, melyre tisztelettel meghívjuk. Az ünnepély sorrendje: D. e. 9 órakor a perlakijáras jegyzőinek ünnepi közgyűlése Kotor község tanácstermében. Fél 10 órakor gyászmise a róm. kath. templomban. Fél 11 órakor kivonulás a róm. kath. temetőbe, hol főtiszt. Lisziák Lajos a siramlékot beszenteli, Harmat Nándor dráskoveci körjegyző felavatást mond, egy elemi iskolai tanuló rövid beszédben megemlékezik a volt iskolaszék elnökéről s az iskolai ifjuság egy gyászaldal énekel. Perlakon, 1909. március hó. Kiváló tisztelettel és kartársi szeretettel, a perlaki járás jegyzői köre nevében, Puh Mihály jegyző és Harmat Nándor elnök.

Szabad liceum. A Zalaegerszegi Irodalmi és Művészeti Kör szabad liceumi előadásai a jövő vasárnap fejeződnek be, amely alkalommal Kulcsár Gyula főgimn. tanár fog értekezni a modern festészetéről. Mult vasárnap Haerter Ádám tanár tartott előadást, vetített képekben mutatva be egy Földközi tengeri kirándulást. Végig vezette a közönséget a Kelet érdekes városain, majd a Földközi tenger legérdekesebb pontjain.

Eljegyzés. Vida Lajos letenyei csendőrőrsvezető eljegyezte Cseresnyés Vilma kisasszonyt Kaszaházáról.

Kedélyes estély. A Kereskedő Ifjak Önképző Egylete az elmúlt szombaton este igen sikerült házi mulatságot rendezett. Kardos Jenő dr. költői képeken gazdag felolvasást tartott az örök emberi problémáiról: a szerelemről. Szellemesen fejtegette a különböző fajta szerelmeket, melyeken szerinte egy fog diadalmaskodni: az önzetlen ideális szerelem. Kardos Jolán és Kertész Ödön hatásosan adtak elő magánjeleneteket. Az est legérdekesebb pontját Breisach Sámuel énekszámjai képezték. Igazán bámulatra méltó, hogy ez a mindig ifju öreg ur, mily szellemi frissességgel és jó kedéllyel van megáldva. Szép énekszámait óriási tapsaikorral jutalmazta a közönség. Az estély szép anyagi eredménnyel járt a könyvtár javára.

A messinaiak javára következő felülfizetések érkeztek be eddig dr. Korbai Károly polgármester címére: Ujuép Elek Ernő, Litner Jenő s Forster Elek 5—5 kor. — A rendezői díjat, lapunk zártáig megküldötték: Ujnópi Elek Ernő, Nagy László, Litner Jenő, Riedlmayer János, Bartha László, Botka Andor, dr. Szekeres József, Szücs Dezső, ifju Surgóth Miksa, Fuss Nándor, Lövy Miklós, Czobor Mátyás, Forster Elek, Skublics András, dr. Briglevics Károly, Hann János.

Fráter Lóránt tegnap este Keszthelyen hangversenyezett s kedden a tapolcai kórházegyesület meghívására Tapolcára megy egy estélyre.

A Zalaegerszegi Tejszövetkezetek Szövetségének kötelékébe tartozó szövetkezetek a f. hó 12-én Tolnay Pál orsz. tejjgazdasági felügyelő közbejöttével megtarott értekezleten kimondották, hogy Zalaegerszegen egy szövetkezeti vajtermelő köpontot létesítsenek. Tolnay Pálnak az elnyerhető államsegélyre vonatkozó felvilágosításai és utasításai után az értekezlet egy Gruner Károly, ifj. Molnár István és Sárközy Viktorból álló előkészítő bizottságot küldött ki, amely előkészítő bizottság akként lép akcióba, hogy a vajtermelő köpont 1909. őszére megnyitható legyen.

A Zalaegerszegi Karácsonyfa Egyesület március hó 21-én délután fél 3 órakor a városháza tanácstermében közgyűlést tart, amelyre az összes választmányi és rendes tagokat meghívja az elnökség.

A nagykanizsai ipartestület az ipartörvény tervezet ellen. A nagykanizsai ipartestület, múlt héten tartott közgyűlése alkalmával a kereskedelmi miniszterhez intézendő memorandum tervezetét fogadott el, amely azt mondja, hogy az új ipartörvénytervezet a kisiparosok létalpját támadja meg. Súlyos terheket ró a mesterekre s az ipartestületekre, hatáskört pedig nem ad. A memorandum a tervezet módosítását kéri a minisztertől.

Adomány. Dr. Grünwald Samuáné urnó a „Zalaegerszegi Nőegyesület” részére 10 koronát volt szíves adományozni, miért ez uton is hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

Háziipar. A Szoboticzán rendezett hat hetes háziipari tanfolyam oly szépen sikerült, hogy a községi előjáróság három hónapos tovább képző tanfolyam engedélyezését kérte. A háziipari tanfolyamot Máthé Ferenc vezette s a felügyeletet Szenteh Dezső esáktornyai gazdasági szaktanár gyakorolta.

A Tapolczavidéki Gazdakör múlt héten fejezte be téli gazdasági előadásait. A gazdakör 10 községben 23 előadást rendezett, mindenütt nagy számu hallgatóság jelenlétében. A legutolsó előadás Lesenczetomajon volt, ahol Fáber Sándor keszthelyi gazdasági akadémiai tanár és Wetter Pál tapolczai vincellérszkolai tanár tartottak előadást. A Tapolczavidéki Gazdakör intenzíven dolgozik a nép érdekében s gyulakeszi Forster Elek elnök páratlan agilitással vezeti a kör működését.

A dzsiu—dzsicu tanfolyam vizsgája. Sumakoff mester befejezte a rendőrségnél a dzsiu—dzsicu tanfolyamot s kedden — március 16-án — délután 4 órakor az „Arany Bányá” szálloda kistermében a rendőrlégénységgel vizsgát tart. A vizsgán minden érdeklődőt szívesen látnak. Belépti díj 1 K. A dzsiu—dzsicunak, amelyet a rendőrlégénység elég jól begyakorolt, bizonyára sok nézője lesz.

Kaszás Kálmán hulláját megtalálták. Múlt év december végén megmagyarázhatatlan módon eltűnt Kaszás Kálmán zalaegerszegi asztalos mester. Éjfél utánig együtt mulatott több barátjával s ekkor egyedül indult hazafelé. De nem ért haza, hanem úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Keresték, kutatták, de nem találták meg sehol. Először azt hitték, hogy ittas volt, elesett és megfagyott, a hó pedig belepte. A nyomozás azonban kiderítette, hogy nem volt részeg. Később, amikor az eltűnt asztalos mester adósságai kitudódtak, általános lett az a nézet, hogy Kaszás megszökött, mert anyagi zavarok bántották. Ebbe azután bele is nyugodott mindenki, pedig a dolog nem látszott valószínűnek. Pénz nem volt nála s mielőtt a kávéházból eltávozott, telerakta a zsebeit fügével, narancssal a gyermekei számára. Szökésre vagy öngyilkosságra nem gondolhatott. Tegnap délelőtt azután megtalálták a szerencsétlen ember hulláját a Zala vizében, a Gömbös malom mellett. A vizsgálat megindult annak kiderítése iránt, hogy miként került Kaszás hullája a Gömbös malomhoz. Az bizonyos, hogy a Kummer kávéházból indult el s innét a malom jó egy kilométernyire fekszik, a Zala felső folyásában, míg Kaszás lakása ellenkező irányban fekszik. A víz a hullát felfelé nem vihette s körülbelül bizonyos, hogy a malom mellett történt a végzetes eset, vagy a holttestet úgy dobták a vízbe.

A siketnémák kaposvári intézete I osztályába az 1909—1910-ik tanévben tizenöt siketnéma növendék vétetik fel. Pályázhatnak első sorban Somogy, Zala, Baranya, és Tolna megyei illetőségű 7—10 éves siketnéma gyermekek. A kérvények legkésőbb f. évi május hó 20-áig a kaposvári siketnéma intézet igazgatóságához küldendők be. Egyéb fölvilágosítással az intézet igazgatósága szívesen szolgál. A szegény sorsuak ingyenesen vétetnek fel.

Francia, német és román nyelv órák. Berkovics Ignác zalaegerszegi állami iskolai tanító a francia, német és román nyelvekből magánórákat ad. Akik ezen nyelveket gyakorlati módszer szerint, biztos sikerrel elsajátítani akarják, azoknak figyelmébe ajánljuk Berkovics Ignác urat (akik Rákóczi utca 6. sz.)

Országos Madárvédő Ifjúsági Liga. Az Országos Állatvédő Egyesület felhívást intézett a tanuló ifjúsághoz állatvédő egyesületek alakítására. Ezen egyesületek alapjául az a fogalom van kijelölve, hogy a gyermek az állatokat nem bántalmazza, nem üldözi, a madárfészkeket és tojásokat el nem szedi, el nem pusztítja és hogy ezeket nem csak maga valja, hanem rajta lesz, hogy mások is így cselekedjenek. Hogy a madárvédelem a tanuló ifjúság körében az egész országban egységesen szerveztesse, az Állatvédő Egyesület mozgalmat indított az Országos Madárvédő Ifjúsági Liga létrejötté érdekében, melynek szervezete alakításához nincs kötve, azaz a belügyminiszter eltekint minden alapszabályszerű vagy egyesületi alapon való szervezkedéstől. A madárvédő liga tagjai fogadalmat tesznek, hogy az állatokat, különösen pedig a madarakat megvédik. Minden fogadalmat tett tanuló egy nyomtatott szövegű lapot és egy jelvényt kap. A nyomtatványt az Országos Állatvédő Egyesület (Budapest, IX., Ernő-utca 11—13. sz.) az érdeklődő tanítóknak díjmentesen bocsátja rendelkezésre, míg a jelvényekért tömeges megrendelésnél darabonként 10 fillér fizetendő. A közoktatási miniszter utasította a tanfelügyelőséget, hogy a tanítókat a Madárvédő Liga megalakítására buzdítsa s annak működéséről iskola látogatásai alkalmával szerezzen meggyőződést.

A balatonparti vasút. Az építés alatt lévő balatonparti vasutat folyó évi június 1-én megnyitják és átadják a forgalomnak. A már összeállított menetrend szerint a Balatonparitól való közlekedés kényelmes kedvező lesz. Tapolcáról reggel fél 2 órakor egy személyvonat, reggel 6 órakor egy gyorsvonat, délután 2 órakor ismét egy személyvonat indul. Nyáron este is megy majd egy személyvonat az ország szívébe. Budapestről Tapolcára indul reggel fél 5 órakor és délután 2 órakor s este félnyelokor. Előnye lesz ennek a vonatnak, hogy a gyorsvonatokhoz III. osztályú kocsikat is csatolnak. A II. osztály menetdíja csak 40 százalékkal lesz drágább a III. osztálynál.

A jegyzők és városi tisztviselők vasuti kedvezménye. A községi és körjegyzők s a városi tisztviselők már évek óta kérik a kedvezményes vasuti jegy engedélyezését, amelyben az állami és törvényhatósági tisztviselők már évek óta részesülnek. A kérelem azonban ez ideig nem talált meghallgatásra, mert az államvasutak már annyi kedvezményt adtak, hogy a városi és községi tisztviselőkkel nem akarta a kormány szaporítani a kedvezményesen utazók számát. Kossuth Ferenc most mégis enged a régi sürgetésnek és a minisztertanács hozzájárulásával elhatározta, hogy a városi tisztviselők és jegyzők részére, saját személyükre vonatkozólag a féláru jegykedvezményt megadja. Ezzel ismét 7200 tisztviselő kap kedvezményes vasuti jegyet.

Egy dunántúli gabonakereskedő cég fizetési képtelensége. A dunántúli egyik tekintélyes gabonakereskedő cége, a Löwenstein és Deutsch szombathelyi cég múlt héten fizetési képtelenséget jelentett. A céget Zalaegerszegben is előnyösen ismerték. A passzívák megközelítik az egy milliót, valószínű azonban, hogy a cég rendezni tudja az ügyeit s a bukás nem fog bekövetkezni.

A csavargó. Steffannidesz Dániel immár 72 éves s talán félszázadnál tovább csavarog. Valamikor az asztalos mesterséget tanulta, de nem sok hasznát vette a tanulmányának, mert komája volt neki a szerszám. Amint egy kis

pénzre tett szert, elitta s csak végső szükségben állt munkába. Előbb azonban mindenestre megpróbálta a lopást. Ha sikerült, jól élt egy darabig; ha elesítették, beült a dutyiba s ott is jól érezte magát. Sőt télviz idején csak azért lopott, hogy becsukják s állami ellátáshoz jusson. Majdnem az összes dunántúli törvényszékek foglalkoztak már a vén bűnössel, aki Zalaegerszegen is állott törvényt. A múlt héten Veszprémmegyébe tette át Zalából a főhadiszállását. Egy vásáron lopott, rajt is csípték, de nagy keserűségére nem helyezték börtörsre, ami nagyon elkésértette a csavargót, mert nem volt mit ennie. Kifakadt a közbiztonság gyarlósága ellen, mert ime a tolvajokat is szabadon hagyják csatangolni.

A mezőgazdákat érdekelni fogja, hogy az utóbbi két évben az impregnált répamag körül keletkezett vita és a szaksajtóban fejlődött tollhare jelenleg mily fordulatot vett. Határozottan annak a pártnak győzelmével végződött, mely az impregnált répamag mellett foglalt állást. Ugyanis mint értesülünk, a répamag termelés hazájában Quedlinburgban (Észak-Németország) gazdák és kereskedők kívánságára „Répamagot Impregnáló Vállalat” létesült Vaegener és Társa cég alatt, ahol bizonyos illeték ellenében úgy gazdák mint kereskedők impregnáltatják répamagjaikat. Ezen a mezőgazdaságra fontos vállalat hónapok óta van üzemben és mint halljuk, rendkívül igénybe van véve. Így tehát a gyakorlat ismét rácafolta a hivatalos, szürke teoriára és a tudomány, mely az impregnálás ellen agitált, oszdót mondott. Hogyan is mondta boldogult Pulszky: „A kutyát, a karaván halad.”

A Fiumei tejszarnok kocsisa. Verbancsics István felsőlendvalakosi legény messzire elkalandozott munka után. Legutóbb a fiumei központi tejszarnoknak volt a kocsisa, onnét azonban 87 K elsikkasztása után megszökött s egyenesen hazajött Zalába. Mire hazért, már itt volt a fiumei rendőrség sürgönye s Verbancsics zsebéből a csendőrök kiszedték a pénzt, amelyből semmi sem hiányzik. Verbancsics azt állítja, hogy jogos tulajdonát hozta magával, mert 87 koronával tartozott neki a tejszarnok tulajdonosa.

A hegypásztor halála. A szentpéteruri Meleghegyen halva találták Tóth István szőlőpászort. A feje össze volt roncólva s a felső testén több vágást találtak. A hulla melletti lábnyomokból dulakodás nyomai látszóttak. A csendőrség Domina hegypászort fogta vallatóra, mert Tóthnak haragosa volt és ez sokszor hangoztatta is, hogy fél társa bosszujától. Domina hosszú vallatás után beismerte, hogy ő volt a tettes. Társát bosszúból ölte meg. Dominát letartóztatták.

Záróra után. A pákai koresmában mulatság volt s a legények sehogysem akartak respektálni a zárórát. A koresmáros nem volt képes kiűriteni a termeket. Éjfél után csendőrök jöttek s felszólították a mulatozókat, hogy menjenek haza. Beck Károly azonban nem akart engedelmessé válni, sőt nekiment az egyik csendőrnek, mire a másik csendőr mellbe szurta.

Növekszik a kivándorlás. Amikor az amerikai válság visszakergette az óhazába a sok kivándorolt magyart, nagy volt az öröm országszerte, hogy visszajönnek a mi véreink a dollárok hazájából a hazai rőghöz, amely a munkás kéznek biztosan megtermi a becsületos fekete kenyert. Megjósolták már akkor, hogy nem fog sokáig tartani az örömmünk. Mert amint elsimul a válság; amint a trösztök megnyitják óriási pénzeszekerényeiket s a nagy vállalatok ismét felveszik a munkát; újra özőnlenni fog a nép az Oceánon át. A határidőt is megmondták előre: tavasszal elkezdődik a népvándorlás. És ime már mennek. Zalaegerszegben a múlt hó folyamán 141 Amerikába szóló utlevelet adtak ki. A tengeren túlról egyre jönnek a hívó levelek s megmozdul-

BITUMINA

BITUMINÁVAL fedett tető bemeszelve szép fehér marad és kitűnő védelmet is nyújt a nap melege ellen.

BITUMINA RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE IS KIVÁLÓAN ALKALMAS.

Csakis védjeggyel ellátott tekercseket fogadjunk el.

Gyári főraktár Zalaegerszeg és vidéke részére: BREINER BENŐ fakeskedésében ZALAEGERSEGEN.

tiszta bitumenből készített valódi aszfalt tetőlemez tartós, tűzbiztos, szagtalan, károsanyagot vagy egyéb mázást nem igénylő

tetőfedőanyag

tak az ügynökök is, akik toborozták a munkásokat. Bécsben van a főhadiszállás; onnét irányítják a vándor ügynököket, a helyi megbízottakat. De ügynök sem kell már. Hiszen minden faluból van ottkűn egy-két ember, akik látják és megírják: hogyan szaporodik a munkálatom, hogyan öregbedik a kereset. Azután mennek a magyarok abba az új világba, amely megemésztí, felszívja őket; a mi erők pedig egyre fogy, a mi áldott földünkre mindig kevesebb munkás fog jutni. Amíg egyszer csak megint nem fordul egyet Amerika s kergeti vissza újra a sok százezer embert a hazai rög-höz, az elhagyott viskóba, a biztos menedékhelyre.

Ellopott vacsora. Boszantó eset történt egy falusi lakodalmas háznál. Két legényt kihagytak a vendégihívók s hiába fenték a fogukat a jó vacsorára, kicseppentek a vendégségből. A két megsértett ifju azonban boszút állt. Amíg a vendégsereg a háznál zajongott, kiüritették a kamrát s elvitték az egész vacsorát. Nem hagytak egy tányér kocsonyát sem.

A becsületét keresi. Minden népek között a cigány tud legjobban átkozódni s képzeltető, hogy a nekeresdi tanya körül nem ritka a becsületsértés. De ezekért a becsületsértésekért nem szoktak a bírósághoz menni. Eligazítják maguk között a jogvitát, amennyiben beverik egymás fejét, behasogatnak néhány füvet és ezzel a megsértett becsületnek elégség tétetett. Egy more azonban érzékenykedett s mindenáron fískálissal akarta a becsületét kikeresztetni. Ugy esett a dolog, hogy egy döglött malac immár illatos földi maradványai fölött két család összeveszett. Mindegyik a hátulso sonkát akarta. Eközben röpködtek a sértések, mint a kopogó jégeső s a többek között az egyik családú azt a jókívánását fejezte ki a vitatkozó asszonnyal szemben, hogy: úgy járjon ki a két szemé, mint az asztalfőkjé. Hát ez már sok! Azt még csak türte, hogy a hitvesi hűségében egy szokásos erő kifejezéssel kételkedett; hogy sok minden egyébrek elmondta, csak becsületesnek nem; de hogy a szeméi úgy járjanak ki, mint az asztalfőkjé, ezt nem tudta elviselni. Fiskális keresett. A jogtudós azonban megmagyarázta neki, hogy a többiért perelhet, ezért azonban nem kap igazságot, mivel hogy a jókívánat nem meggyalázó kifejezés. A megsértett hölgy úgy vélekedett, hogy a többiért nem érdemes bíróság elé menni. A tervény pedig nem ér semmit. Nem tudja azt sem, hogy a cigányra nézve mi a becsületsértés.

Pályázat kántortanítói állásra. A galamboki plébániához tartozó Karos községbe r. kath. kántortanítói állásra március 19-re pályázatot hirdettek. A javadalom összes értéke 1490 K. Személyes megjelenés szükséges. Kérvények a galamboki plébánia hivatalhoz intézendők.

Páros élet . . . Czeklin János kintornás a feleségével és egy kis elgyötört törpe lóval járta a világot. A kis ló húzta a kocsit, amelyen egy kimustrált zongoraverkli ékeskedett. Elkoptott keringőket muzsikált istentelen hamis akkordokban. De azért meg lehetett élni utána, sőt még egy kis italra is jutott, amit az érdemes művészpár nagyon szeretett. A múlt hónapban Czeklinék egy verklis asszonnyal találkoztak, valshol Alsólendva körül. A kollégák barátságát kötötték s együtt vándoroltak vagy három-négy falu ellen, amikor egyszer csak Czeklin eltűnt s vele a verklis asszony is. Czeklinné részegen aludt, amikor magára hagyták. És elmentek úgy, hogy rájuk sem akadt a múlt hétig. A kis törpe ló egykedvűen halgott a Besenyőből Zalaegerszeg felé vezető úton s Czeklin és új párja karanfogyva követték. Egyszerre csak felbukkanik egy toprongyos asszonyi alak, aki már mesziről megismerte a fogatot. Czekliné volt, az elhagyott hitves. A lútlén férj megjáért. Falkapott a szekérre, megfordította a lovat s ahogy a nyomorult állat bírta, vágatott Besenyő

felé. A két asszony utána. És elérték. A rozant verkli maradványai s egy letépett fál jeleztek a kifejlődött harcot. A hölgyek a fogattal együtt távoztak s most Czeklin jár egyedül a verklit és asszonyt keresni.

A muraközi sertés. A Muraközben tenyésztett sertés immár külön fajfajtvá fejlődött. Zagóriai és yorkshirei fajok keresztezéséből tenyésztették ki azt a kiváló hussertést, amely nemcsak nagyságával, hanem szaporaságával is kiválik. Így például Premus János felsőmihályfalvai gazda azzal dícselkedhetik, hogy emésje 17 darab malaccal ajándékozta meg, ami halatlan esemény a sertések családi történetében.

Hamis állati tápszerek. A takarmányhiány megnövelte a mesterséges állati tápszerek utáni keresletet. Ezt azután több szédeigő arra használta fel, hogy mindentéle hamisított és értéktelen dolgot hozzon forgalomba. Nagy hangon hirdették a különféle tápporokot, amelyek a takarmány tápértékét növelik s olyan gyógyszerket kínáltak, amelyek a hiányos táplálkozásból eredő betegségeket megelőzik. Néhány német cég valósággal elárasztotta az országot ilyen értéktelen hamisítványokkal, amelyek nemcsak hogy nem használnak, hanem határozottan ártalmasak. A földművelési miniszter tehát szigorú rendelettel utasította a közigazgatási hatóságokat, hogy a tiltott módon előállított tápszereket és gyógyszereket kobozzák el.

Vérszegénység

ellensúlyozásul tessék SCOTT-féle Emulsiót használni, amely a vért gazdagítja és a test húsát szilárdá és egészségessé teszi.

A Scott-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

egyaránt hatásos fiatalnak és öregnek. A gyors javulás meglep és kielégít.

Próbálják meg

és meg fognak erről győződni, mint ahogy ezren és ezren győződték me róla az utolsó 32 év lefolyása alatt.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Az elveszett muff. A nagysága jó gazdaasszony lévén, személyesen végzi bevásárlásait a piacon is, a boltokban is. A múlt héten kiment a piacra és alkuba állt egy falusi asszonnyal. Mialatt az alku folyt, 50 K értékű karmantyuját, az asszony kosara mellé tette és ott felelte. A muffnak nyoma veszett, valaki elemelte. Aki nyomra vezet, illő jutalomban részesül. A muff, fekete asztrakából készült s még alig használt.

Foulard - Selyem és „Henneberg” selyem K 50 f-től feljebb bérmentve és vámmentesen. Minta postafordultával.

Megrendelések bármely nyelven intézendők: an Seidenfabrikt. Hennenberg in Zürich.

Nyilt-tér.

NYILATKOZAT.

Hogy a szakegylet nem nevel betyárokat és nem is rokonszenvez velük, meggyőződhetjük a közvéleményt ezzel a „nyilatkozattal” is. Mert ama jelszó, hogy »ki a legény a csárdában« már nagyon avult és idijét multá, az öntudatos szervezett munkásság körében. Ha pedig mégis akad egy-két megpuhított szak- vagy siv-

(* E rovattan közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

társ köztünk, kinek koponyája butaságtól vagy ilyesféleképp mégis a régi betyár élet emlékeit akarná újra befogadni, arra a tőlünk telhető és végrehajtható erkölcsi büntetést szabjuk.

A zalaegerszegi építőmunkások 1908. február 2-án tartott mulatságán okozott botrány egyik hőst, Kovács Ferenc kőműves segédet, minden mulatságból, amit a csoport tart, kitilt mindaz ideig, míg csak láthatólag nem lesz, hogy magát egy tisztességes emberhez méltóan nem viseli.

Egyben pedig bocsánatot kérünk a mulatságon jelenlevő tisztelt közönségtől az okozott kellemetlenségért.

A zalaegerszegi építő munkáscsoport vezetősege.

Nátrán Imre építőmunkás ezuton fejezi ki sajnálatát és ezuton kér bocsánatot az összes szaktársaitól és azoktól, akik február 2-án résztvettek az építőmunkások mulatságán, hogy ha tisztelt jelenlevők közül valakit megsértett volna a botrányos viselkedésével, végül fogadja, hogy többé semmi botrányt nem csinál.

Felelős szerkesztő: Dr Csák Károly.

Laptulajdonosok: Dr Csák Károly és Udvardy Ignác.

Piaczi árak a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammonként

	minőség szerint	Kor-20	Kor-10
búza		12.80	—
rozsa		9.65	—
árpa		8.50	—
zab		8.50	—
tengeri		8.25	—

NÉMETH GÁBOR

agyag kályha készítő
Zalaegerszeg, Csány-u. 25 sz.
Alapítotott 1889-ben

az 1896-iki ezredéves kiállításon és a soproni kiállításon kitüntetve.

40—50% fűtő anyag megtakarítást érhet el, aki bizalommal fordul hozzám s nehezen fűlő kályháját általam javíttatja, esetleg szerkezete végett átrakattja, aminek jóságáért készségei jótallok.

Továbbá felhívom a nagydemű közönség figyelmét művészi tiszta kidolgozású tűzálló (chamotte) agyagból készült cserép kályha készítményeimre. Nagy választék áll rendelkezésre az egyszerű cserép kályhától a legdiszesebb kivitelű kandallóig. Számítlan elismerés nagyobb városokból a magas arisztokráciától.

Raktáron tartok épület díszítéseket, takerámhely burkolat cserépeket, porcellan fayence falburkolat lemezeket és fűdőkád-lemezeket.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a telességet, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, Influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkori „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

Fogak szájpaddal és szájpaddal nélkül, aranyhidak és koronák, jól használható fog-sorok készítése. Tartós fogtömések, fájdalom nélküli foghuzások.

DR TOMPA A. ZALAEGRSZEG,
Munkácsy-utca 1. (Korona szálló mellett)

Szőlőoltvány keresők figyelmébe!

Különböző I. és II. osztályu **Rip. Portalis** és **Rup. Monticola** alanyu gyökeres fásoltványokkal valamint II. osztályu vadvesszővel, nemkülönben többféle szőlőfajokból, közte a felkarolt **Muscat Ottonel**-ből, sima hazai vesszővel is szolgál és ebbeli szives megkereséseket kér

Gróf Deym János
szőlőgazdasága Lesenczetomaj, Zalamegye.

Szokványyszerűségért és fajtisztsáért szavatolunk.

Kossuth Ferenc levele!

Tek. Balázsovich Sándor gyógyszerész urnak Sepsiszentgyörgy.

„Csuzos buntalmaknál az „INDASZESZ“ bedörzsölése jó hatásúnak mutatkozott. Kérem legyen szives nekem három üveggel küldeni.“

KOSSUTH FERENC.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavasi

Indaszesz

gyógyfű sóborszesz

legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Üdít és frissít. Megóvja a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (gyuró-kenő-kura) felette ajánlatos. Leghatásosabb szer csuz, köszvény, rheuma, fejfájás, nátha, influenza, tágszagattás és mindennemű meghűlésből eredő bajok ellen. A székelyhavasi „INDASZESZ“ össze nem tévesztendő más sóborszesz készítményekkel, melyek egyszerű szeszkeverékek, holott az „INDASZESZ“ székelyhavasi gyógyfüvekből előállított és hatásában felülmúlhatatlan gyógyszerkülönlegesség.

Készíti Balázsovich Sándor gyógyszerész Sepsiszentgyörgy. A törvényesen védett székelyhavasi „INDASZESZ“ kapható 2 és 1 koronás üvegekben az országban mindenütt.

Nagy raktár

uj, valamint átjatszott

zongorák és pianinókból,

Liszt, reform, hangverseny-mignon, liiput, (130 cm. hosszú) a legujabb különlegesség mahagoni, vörös, matt és fekete színekben.

Olcsó árak! Részletfizetés!
Csekély kölcsöndijak!

Schmidt Ede
karmesternél Csáktornyan.

Eladok még keveset használt 2 dupla fordítható, vagy 2 szimpla, jókarban levő

carambol asztalt,

egy Acytelin világítási készüléket. (Molnár Márton szegedi iparos találmánya, melynél a robbanás teljesen ki van zárva) tisztító-készülék, csillárok és égőkkel.

KUMMER GYULA
cukrász és kávész Zalaegerszegen.

Szabászati és varró szakiskolámban

francia, angol és házi szabászati módszer szerint tanítok. — Tanítványaim toilettjüket is elkészíthetik.

Tanítás egész nap.. Akik a nap bármely szakában csak néhány órával rendelkeznek, felelősség mellett oktattatnak. Beiratkozás állandóan.

Berkovics Ignácné
okl. munkatanítónő

Zalaegerszegen, Rákóczi-utca 6. szám.

Kész gyermekruha és maradék áruház.

Előrehaladott idény miatt téli kabátok és téli pongyolák, téli és tavaszi készítmőkre alkalmas maradékok mélyen leszállított árért adatnak el. Kész menyasszonyi ruhák kaphatók.

Teljes tisztelettel
Lusker Jánosné.

VÁMOSI ISTVÁN

késműves és villanyerővel berendezett műköszörlődéje Zalaegerszegen.

Raktáron tartok: angol, svéd és solingeni borotvákat, hajvágó gépeket, fodrász-, szabó-, női- és papírvágó ollókat, ló- és marhanyíró gépeket, zseb- és konyhakéseket, evő-eszközöket, □

kerti (metsző) ollókat, szőlőoltó-késeket.

fenőköveket, fenőszijakat stb. nagy választékban.

— Az áruk jó minőségéért felelősséget vállalok. —

Borotvák, ollók, kések s minden e szakmába vágó tárgyak köszörlését és javítását olcsón és pontosan eszközölöm.

Vidéki megrendelést azonnal eszközölök.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

tisztelettel **VÁMOSI ISTVÁN**
késműves és műköszörlős.

Haszonbérlet.

Vasmegegyében egy

343 holdas birtok

uri lakkal, kut és gyümölcsössele kedvező feltételek mellett több évre bérbe adatik. Közelebbi feltételek **Détsy Imre** ügyvédnél Budapest (V. Váci-körút 18 sz.)

Vadvessző és szőlőoltvány:

Riparia portalis I. o. 52 cm. 10 frt
> > II. o. 52 > erősebb 5 >
> > II. o. 52 > gyengébb 3 >

Szőlőoltványok:

Borfajok darabja 9 kr
Csemegefajok darabja 10 kr

Hazai gyökeres:

Borfajok darabja 2 kr
Csemegefajok darabja 3 kr

Városi szőlőtelep

Zalaegerszegen (Pozva mellett).

Eladó

egy jókarban levő, 6 HP stabil

benzin motor,

esetleg becsérélem a jókarban levő 6—8 lóerejű gőzgépért.

Cím a kiadóhivatalban.

Makk Ernő

polgari- és egyenruha készítő
Zalaegerszegen, Rákóczi-utca 7.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a tavaszi és nyári idényre bel- és külföldi

szövetek,

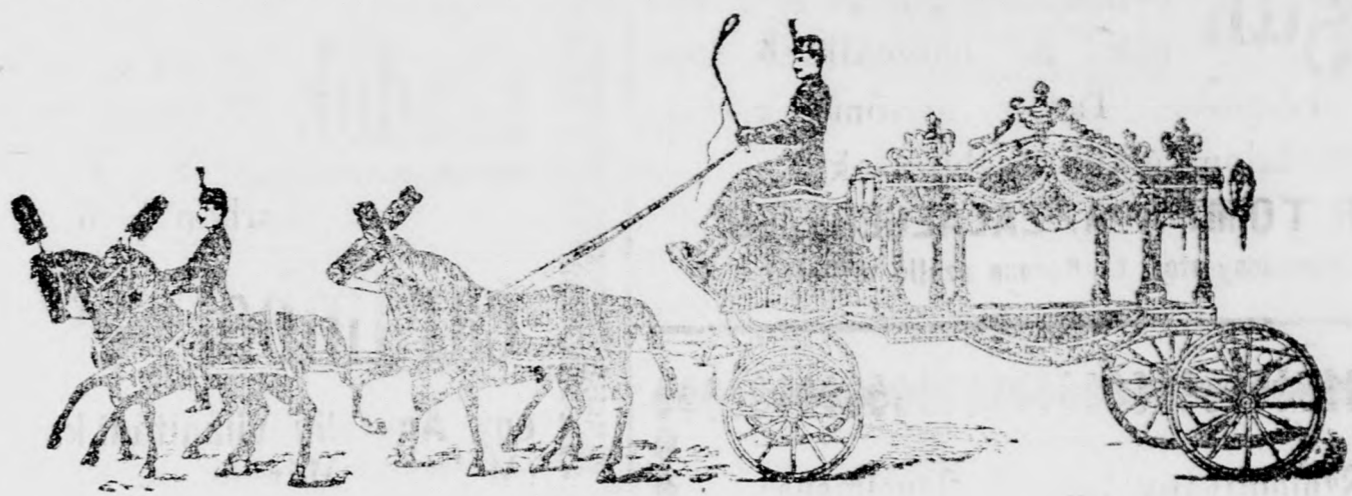
divatseviot, kamgarn, doublék, legfinomabb kék és fekete kelmék, ugyszintén külön nadrágszövetek nagy választékban megérkeztek.

Bátorkodom a n. é. közönségnek megemlíteni, hogy e téren szerzett szakképzettségemmel a legmesszebbmenő igényeknek is képes vagyok megfelelni. Áraim a legjutányosabbak.

A n. é. közönség szives pártfogását kérem

tisztelettel

Makk Ernő.

Becses tudomására hozzuk a n. é. közönségnek, hogy a zalaegerszegi „KEGYELET” czimű temetkezési vállalatához — a leégett gyászkocsik helyett megrendelt — új gyászkocsi megérkezett, amely a leégett teket mindenekben felülmulja.

Kiváló tisztelettel

a zalaegerszegi „KEGYELET” temetkezési vállalat.

Alulírott főbérnökségnél, tavaszszal és ősszel egyaránt vethető, szép vetőmagnak alkalmas

Járóbuza

eladó. Ára métermázsánként az alsólendvai állomásra állítva 28 K 50 fillér.

Zsákok önköltségen számíttatnak.

Urodalmi főbérnökség
Alsólendva.

Bérheadó üzlethelyiség és lakás.

Zalaegerszegen a Rákóczi-utcában levő Geiringer-féle házban üzlethelyiség bolti berendezéssel együtt és lakás, (amelyhez istálló és kocsi-szin is tartozik) azonnal kiadó.

Bővebbet Pfeiffer Henrik bádógos mesternél.

Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 korona, Delaware ezre 100 korona.

Cim:

Szigyártó Nagy Mihály
Felsőseged, Somogy megye.

A Zalaegerszegi Gazdasági Egyesület áruraktára

A közeledő tavaszi idényre felhívjuk a nagyérdemű gazdaközönség figyelmét az áruraktárban beszerezhető jó minőségű

lóher, lucerna és répamagvakra

nemkülönb az egyéb gazdasági cikkekre u. m. rézgalic, raffia, kocsi-kenőcs, mindennemű olajokra, melyeket elsőrendű minőségben gyorsan és pontosan szállít az áruraktár.

Felkérjük az igen t. gazdaközönégét, hogy megrendeléseivel az áruraktárt, azok pontos fogantatásáig végett, a fellő időben felkeresni sziveskedjék.

Kivánatra szivesen szolgálunk árjegyzékkel, vagy nagyobb mérvű rendelésnél külön árajánlattal.

Levélbeli megkeresések a Zalaegerszegi Gazdasági Egyesülethez intézendők.

Sárközy Viktor

g. e. titkár, az áruraktár kezelője.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR R.-T.

vasöntöde, gép- és rézműgyár, BUDAPEST, V., Csákiya-u. 3.

SPECIÁL-
GÉPGYÁR: szeszgyárak és szeszfinomítók
élesztőgyárak
keményítő-syrup- és dextrin-gyárak

teljes gépészeti berendezése.

Átalakít meglévő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is. Nemzetközi szeszértékesítő- és erjesztőipar-kiállítás Bécs, 1904. Nagy állami érem. Legnagyobb kitüntetés.

Hirdetmény.

Alsódomboru nagyközség előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező

BISTRECZ-patakmalom

benzin-motorral való berendezés kötelezettsége mellett, hosszabb időre

haszonbérbe adatik.

A bérlő köteles a malmot benzinmotoru géppel ellátni, teljesen felszerelni, minek ellenében a község azt hosszabb időre bérbeadja.

Írásbeli ajánlatok a községi előljárósághoz 8 nap alatt benyújtandók Alsódomboru, 1909. márc. 9.

A községi előljáróság.

Házeldadás.

1. Minthogy a Zalaegerszegi Casino tulajdonát képező Kossuth Lajos-ateai — u. n. Háczy-féle — házra beérkezett ajánlatokat a Casino választmánya nem találta elfogadhatónak, arra újabb árlejtést hirdetek.

2. Az újabb zárt ajánlatok — 1000 azaz egyezer korona bánatpénz letétele mellett — alulírottához legkésőbb 1909. évi április hó 10-ig nyújtandók be.

3. A benyújtott ajánlatok elfogadása vagy visszautasítása tárgyában elsősorban a választmány, másodsorban és végérvényesen pedig a Casinonak e végből összehívandó rendkívüli közgyűlése legjobb belátása szerint szabadon határoz.

4. A vételár az ajánlat elfogadásától számítva legkésőbb 90 nap alatt készpénzben fizetendő, ha csak a Casino közgyűlése a vevő kívánásához képest kedvezőbb fizetési feltételeket nem engedélyez. — Az ingatlan terhelő 6000 korona jelzálog-kölcsönt a vevő a vételárba leendő beszámítás mellett átvállalhatja.

5. A vevő ajánlatának elfogadásával egyidejűleg birtokba lép, de a közterhek és jövedelmek csak 1909. május 1-én szállnak át rá, bekebelezésre alkalmas okiratot pedig csak a vételár teljes kifizetése ellenében kap.

6. Minthogy az egész ingatlan jelenleg bérbe van adva, a vevő a bérletet csak a városi szabályrendelet értelmében érvényes felmondás után szüntetheti meg.

Dr. Keresztury József

a Casino ügyésze.

Magyar gyermek
Magyar labda
Magyar vegye
Magyar adja.

Minden magyar labda
a cserkoszoruba foglalt

„Magyar Labda“

≡ bélyegzőt viseli. ≡

! Mást el ne fogadjunk!

Minden jobb kereskedésben
kapható.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés.

Köhögés, rekedtség és elnyájkásódás ellen gyors és biztos hatású

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR“
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, V., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított

Kapható Zalaegerszegen: Kaszter Sándor, Kocsuba Emil, Sümegen: E. Dervarics István, Zalaszentgróton: Botfy Péter gyógyszerházaikban.

459/P. 1909. sz.

Hirdetmény.

A zalaegerszegi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a Körmen—zala-lövő—öriszentpéter—muraszombati helyi érdekű vasút részvénytársaság céljaira kisajátított, a háshágyi 144. 1. sz. tjkben. 151/a., hrsz. a. Hoffer Márton nevében álló ingatlanból 4. hold 142. négyszögöl területre nézve az 1881., évi XLI. tcikk 46. §-a értelmében a kártalanítási eljárást megindítván, a tárgyalásra határidőül 1909. évi április hó 5 napjának d. e. 10 óráját Háshágy községbe a községbíró házához kitűzte, arra a kisajátító képviselőjében Barthalos István pápai ügyvédet, ugy az összes telekkönyvi érdekeltet, valamint a távollévők és ismeretlen tartózkodásuk részére ügygondnokul kirendelt Dr. Jakabffy János zalaegerszegi ügyvédet megidézte.

Felhívja a kir. törvényszék az ismert és ismeretlen tartózkodású érdekeltet, hogy a tárgyalásra annyival inkább megjelenjenek, mert elmaradásuk a kártalanítás tárgyában a határozathozatalt nem gátolja és hogy az egyéni külön értesítésnek elmaradása, vagy a tárgyalásról való elmaradás miatt igazolásnak helye nincs.

Zalaegerszeg, 1909. február hó 27.

Szücs, t. jegyző.

Dr. Degré, elnök.

Védjegy:

„Horgony“

A Liniment. Capsici comp.,

a Horgony-Pala-Expeller patika

egy régiának bizonyult háziaser, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kőszvényed, nátha és megfázás elleni bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Száraz hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter orv. jegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 90 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ugyasórtán minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerháza az „Arany országhoszt“, Prágában. Előzetesbeszélésnek. Budapesti adóhivatal.